Telemarksforsking

Er Bryne attraktiv?

Bryne 13. november 2015

Attraktivitets
-modellen:

I sin enkleste
form

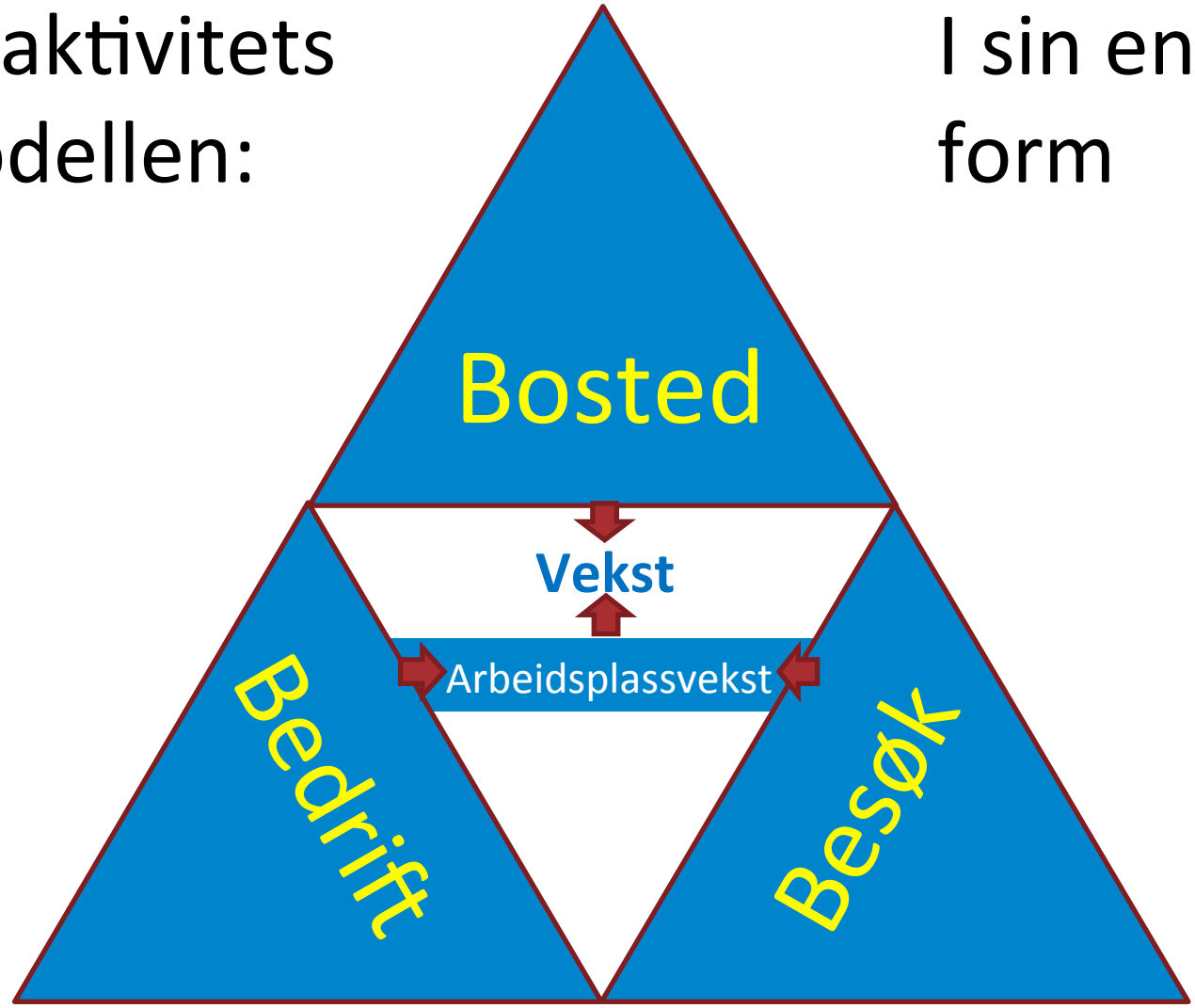

Attraktivitets -modellen:

Forstå drivkrefter og dynamikken i stedets utvikling

Først litt om utviklingen i Time

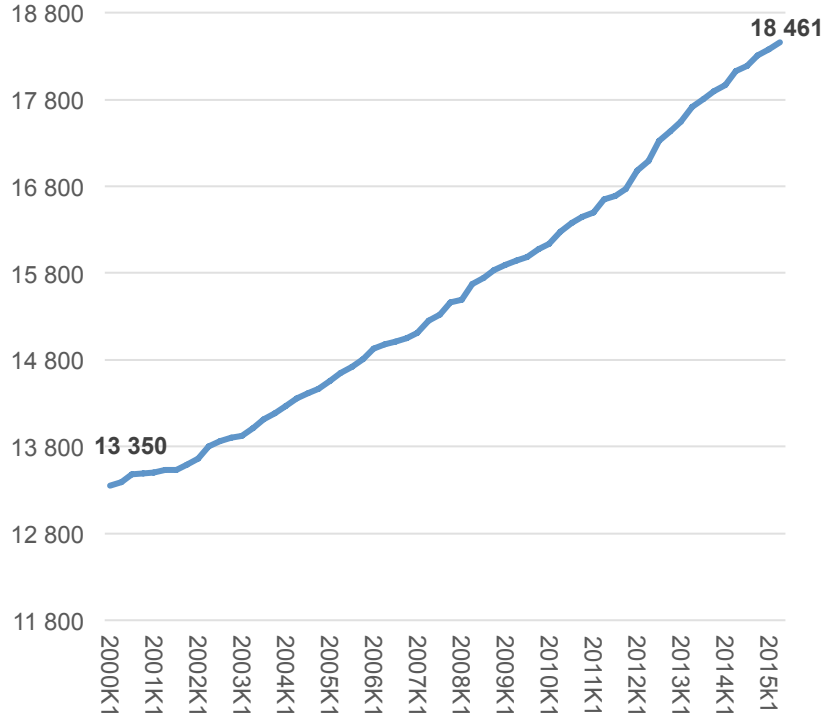

Folketallet i Time

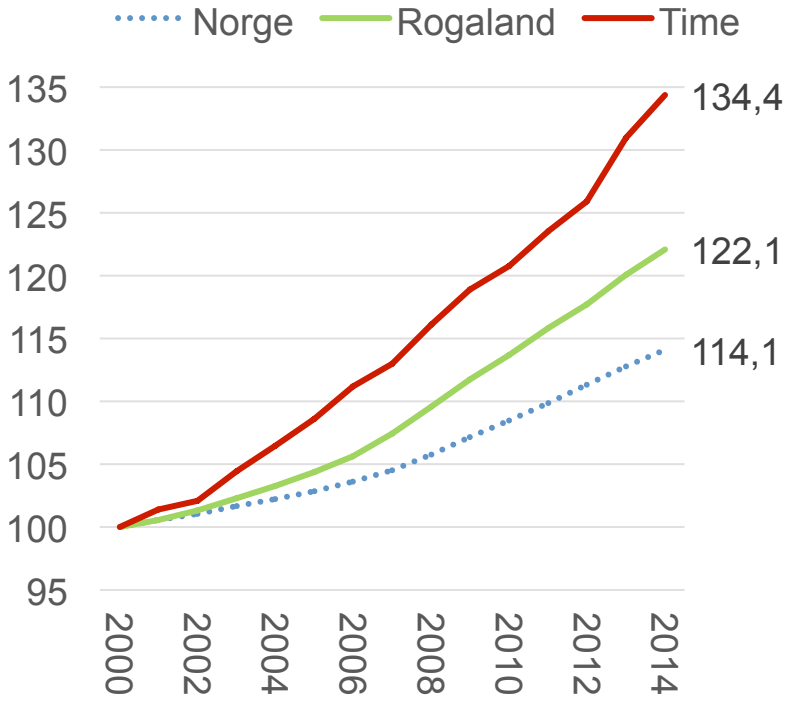

Folketallet i Time, Rogaland og Norge, indeksert

Befolkningen i Time vokser, svært raskt. Time har den niende sterkeste befolkningsveksten av alle kommuner i Norge.

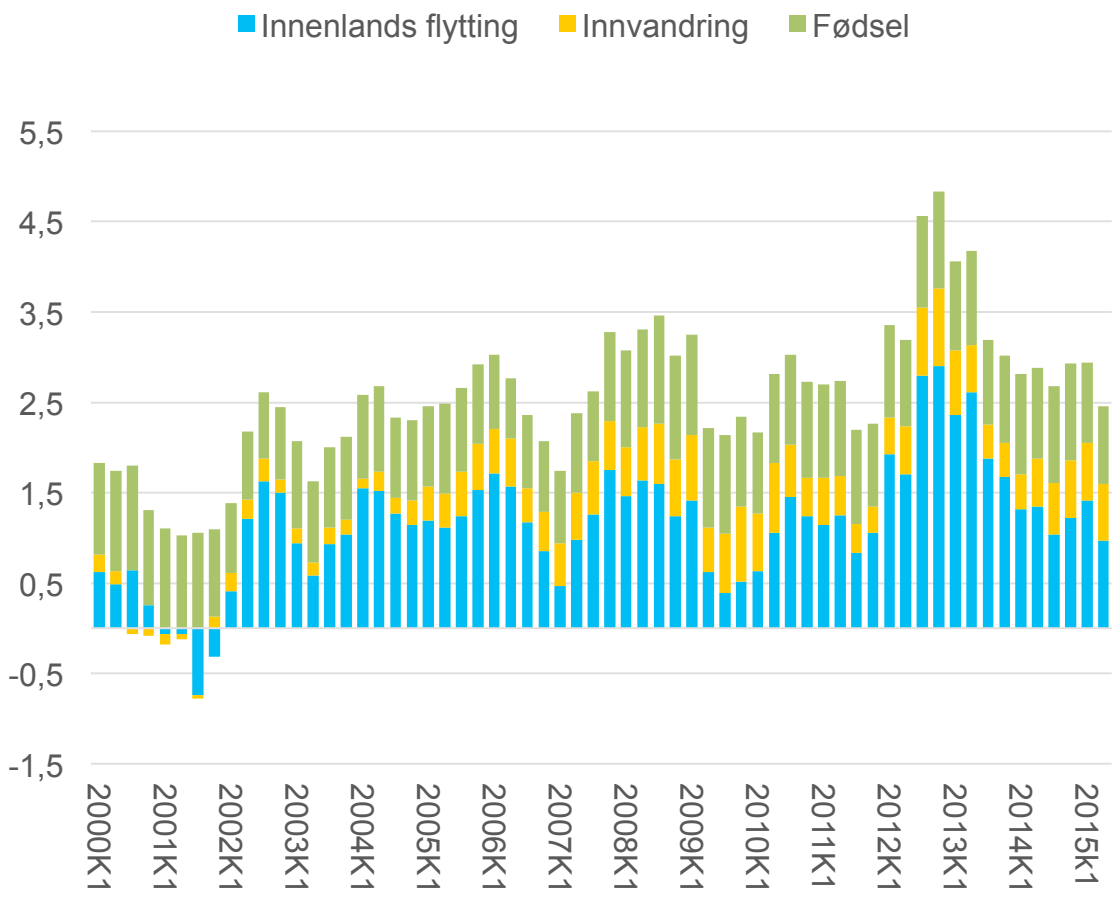

Befolkningsendringer i Time siste 12 måneder, dekomponert

Time trekker til seg innflytting fra andre norske kommuner.
Det er også svært høyt fødselsoverskudd

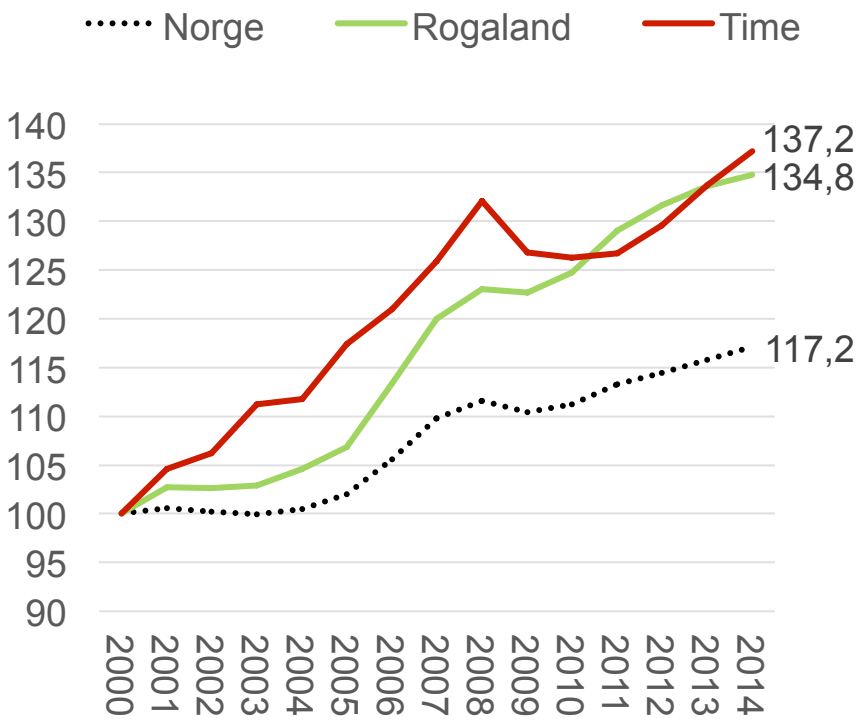

Arbeidsplassvekst i Time, indeksert

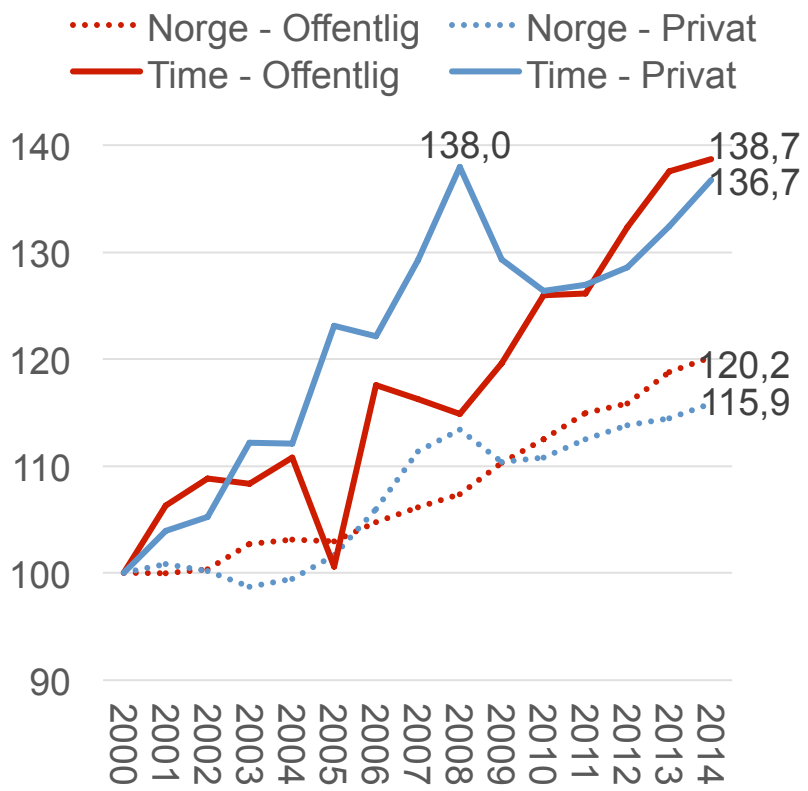

Arbeidsplassvekst i Time og Norge, indeksert

Antall arbeidsplasser øker også raskt, både i næringslivet og i det offentlige. Men næringslivet har ikke hatt vekst etter 2008.

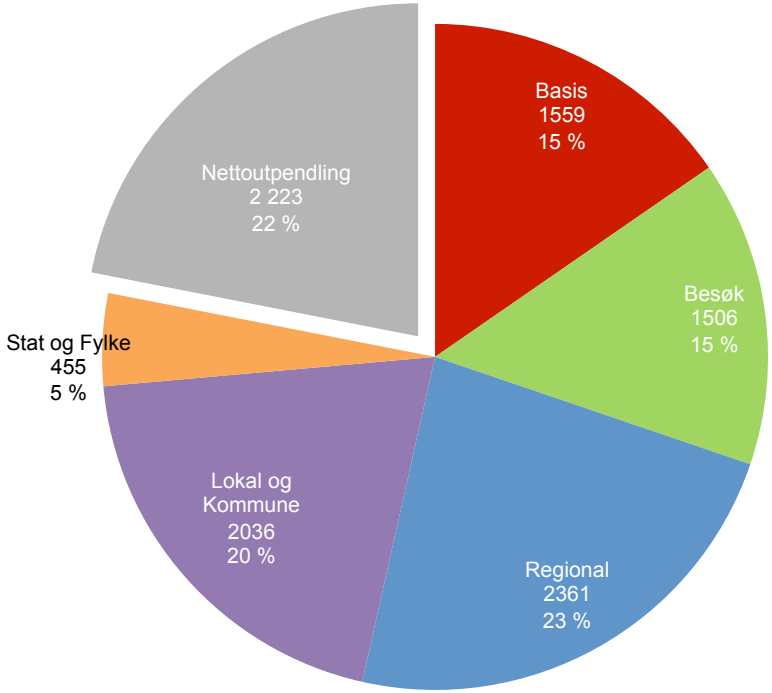

Time

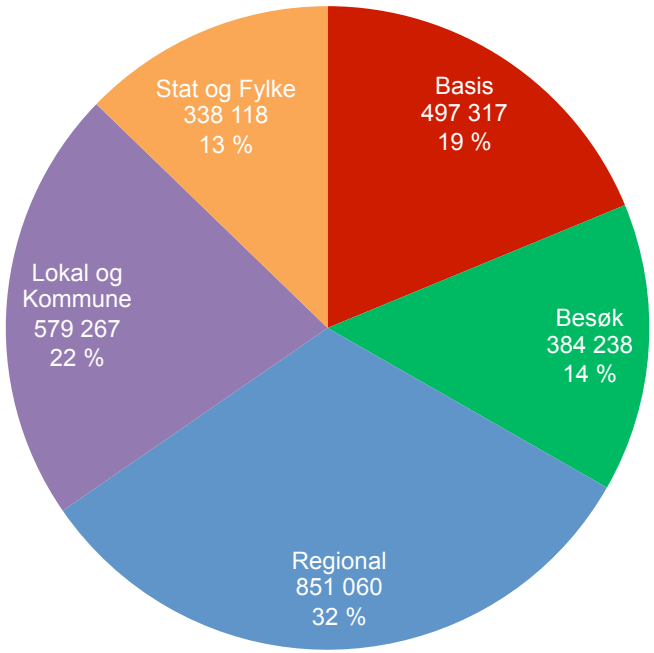

Norge

Stor netto utpendling fra Time.
Lite statlig og fylkeskommunale arbeidsplasser.
Besøksnæringer og basisnæringer like store

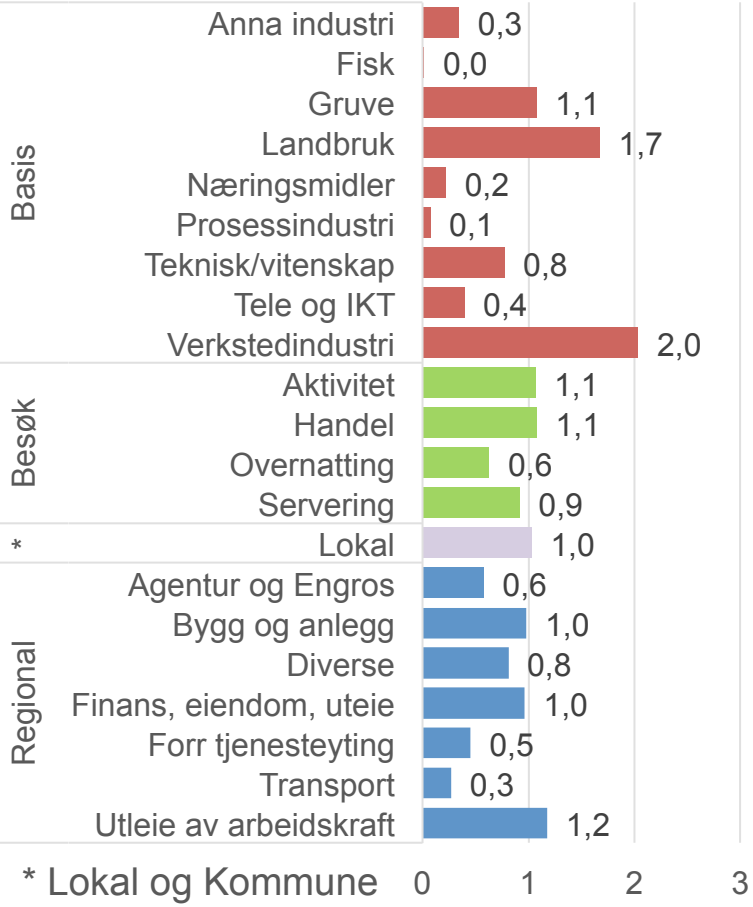

Lokaliseringskvotient for ulike bransjer i Time. Tall over 1 betyr høyere andel enn landet.

Mye verkstedindustri og landbruk i Time.

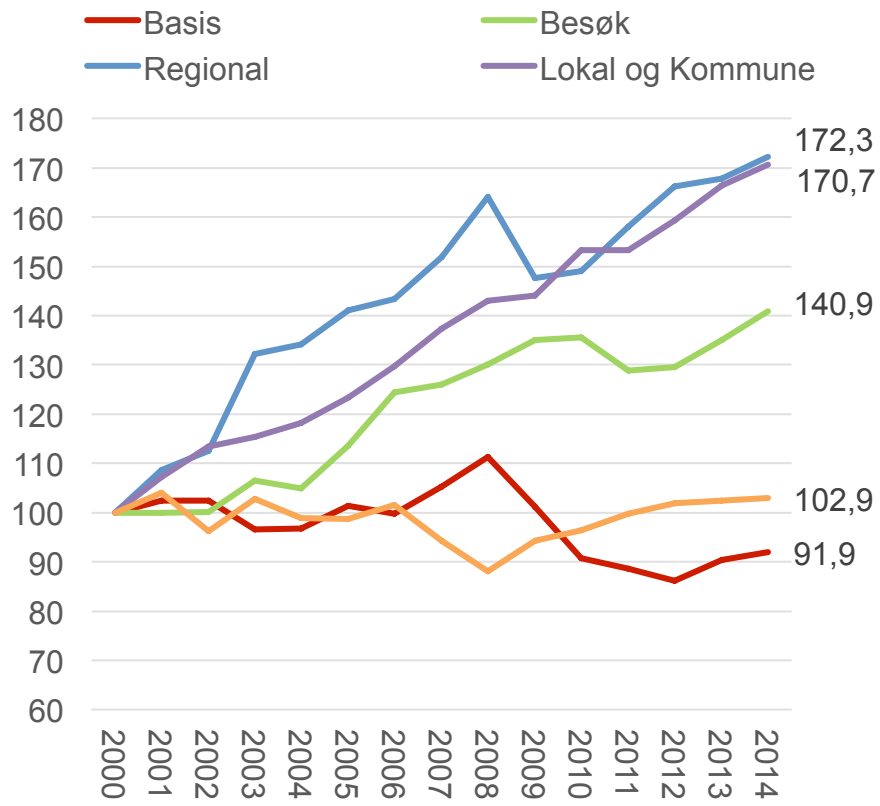

Arbeidsplassvekst i Time, indeksert

Nedgang i basisnæringer, sterk vekst i besøksnæringer og regionale næringer

Svakere utvikling i basisnæringene i Time enn i resten av landet.

Mye sterkere vekst i besøksnæringer og regionale næringer.

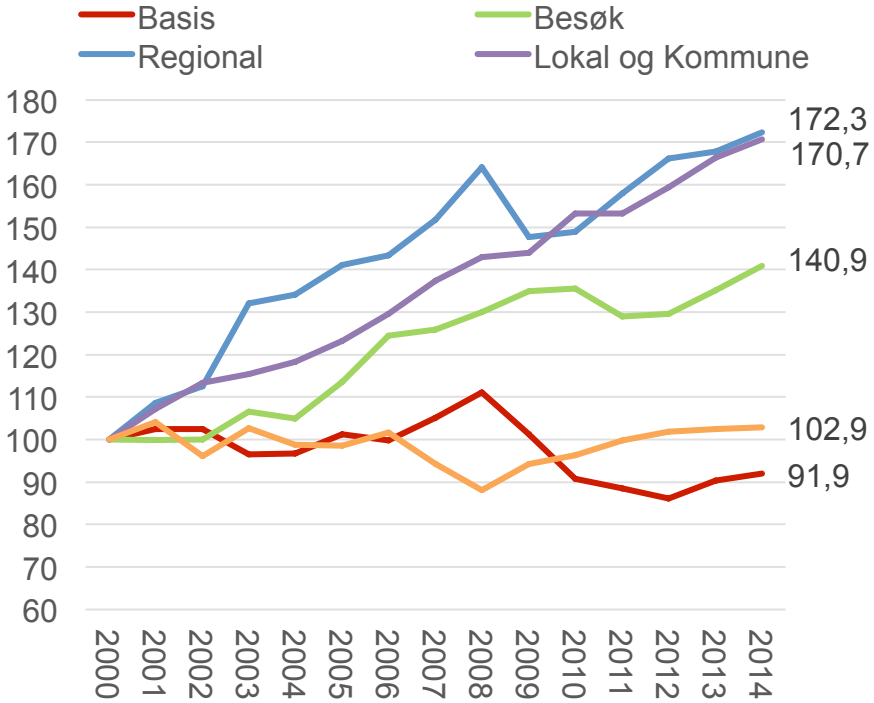

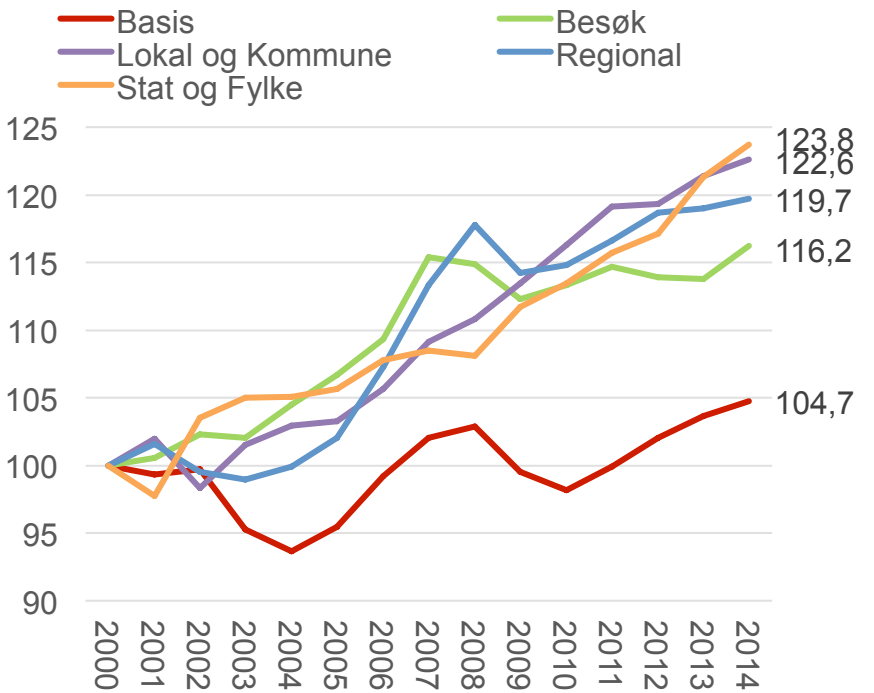

Mye pendling ut og inn (særlig ut) i Time.

Sterk økning i pendlingen.

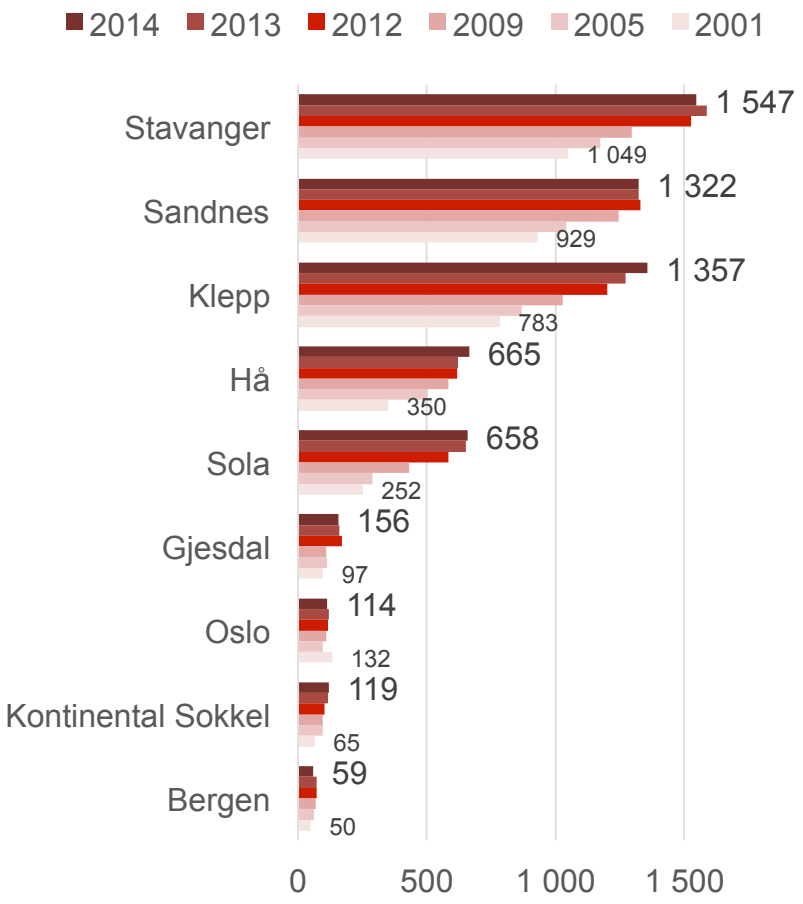

Antall pendlere fra Time til de kommunene det pendles mest til, 2001-2014.

Stadig økende underskudd av arbeidsplasser i Time

Eller er det et stadig økende overskudd av folk?

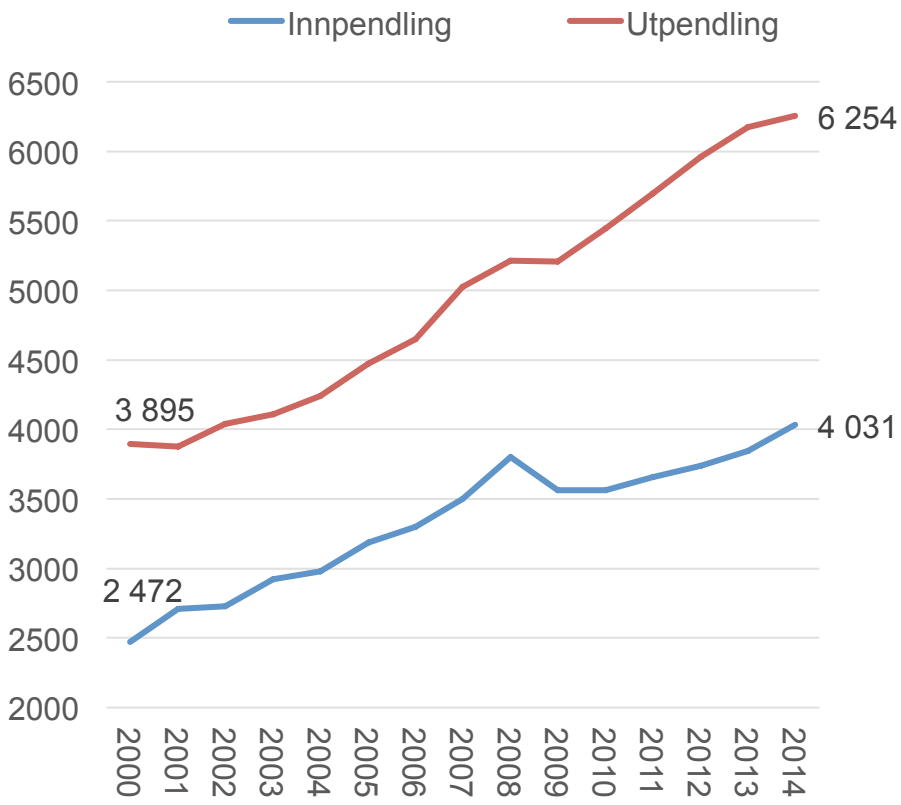

Antall personer som pendler inn og ut av Time, 2000-2014

Arbeidsmarkedsintegrasjon

Jæren er et av de tettest integrerte arbeidsmarkedene i Norge.

Og Time ligger innenfor dette.

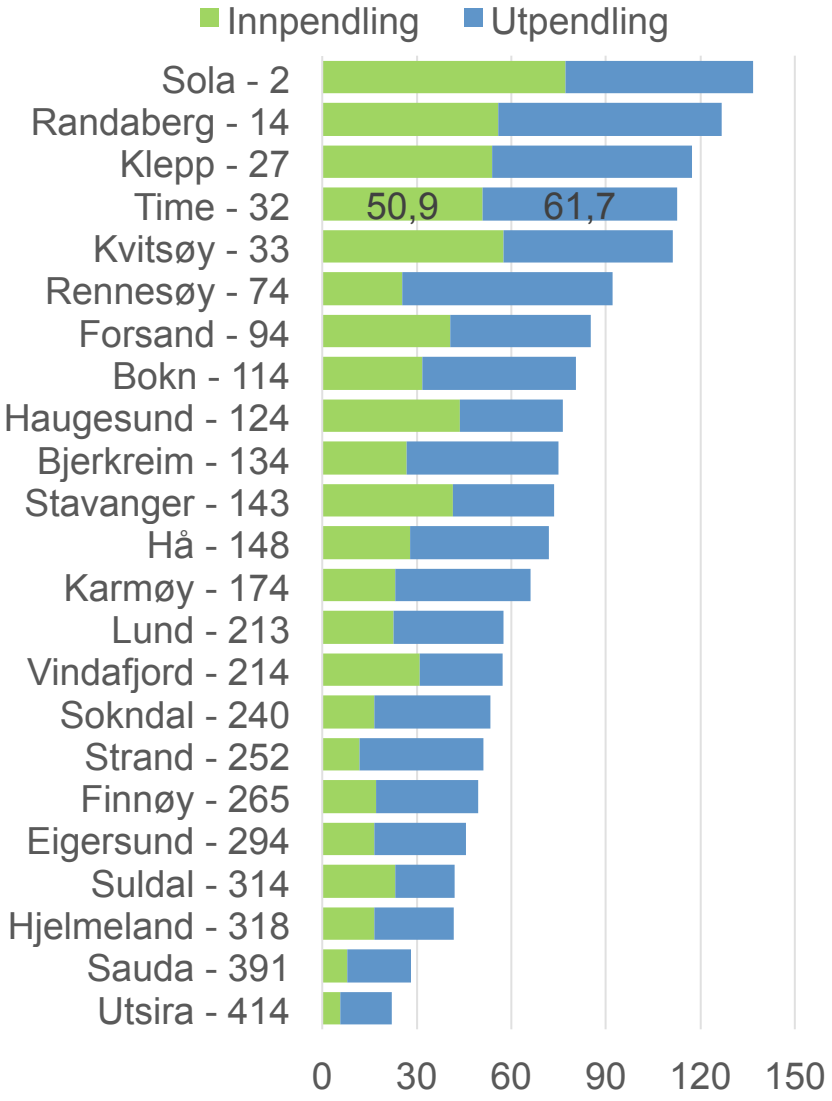

Arbeidsmarkedsintegrasjon i kommunene i Rogaland i 2014. Rangering blant landets 428 kommuner.

Time har høy vekst i befolkning og i antall arbeidsplasser i næringslivet. Næringslivet er svært lønnsomt.

Skyldes det flaks eller dyktighet?

Flaks = Konjunkturer, bransjesammensetning, beliggenhet, vekst i naboregioner som smitter over.

«Strukturelle forhold»

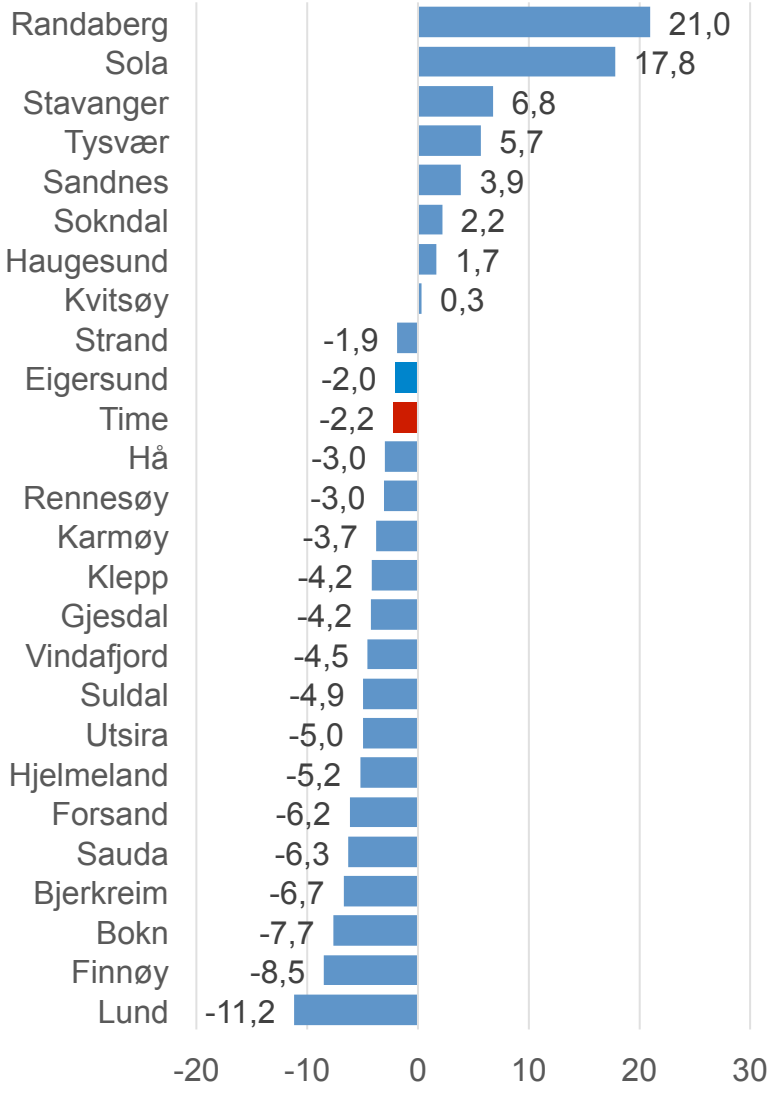

Bransjeeffekten for kommunene i Rogaland i perioden 2009-2014.

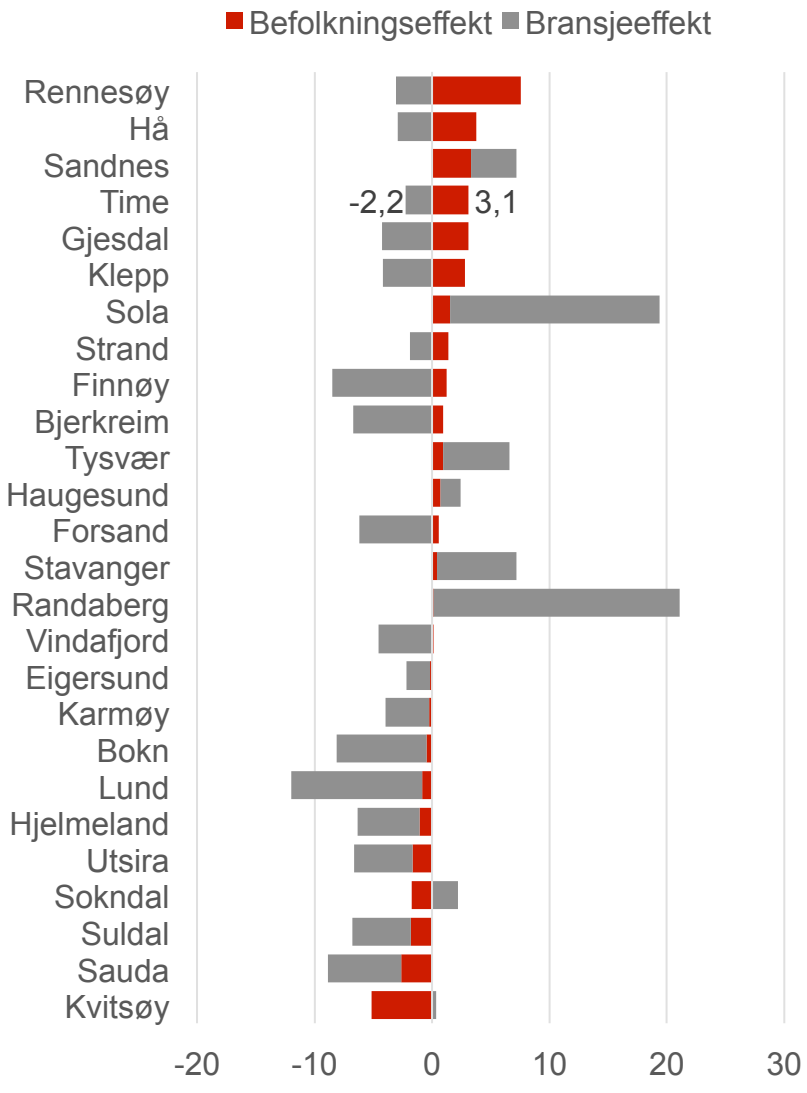

Befolkningseffekten og bransjeeffekten i kommunene i Rogaland for perioden 2009-2014.

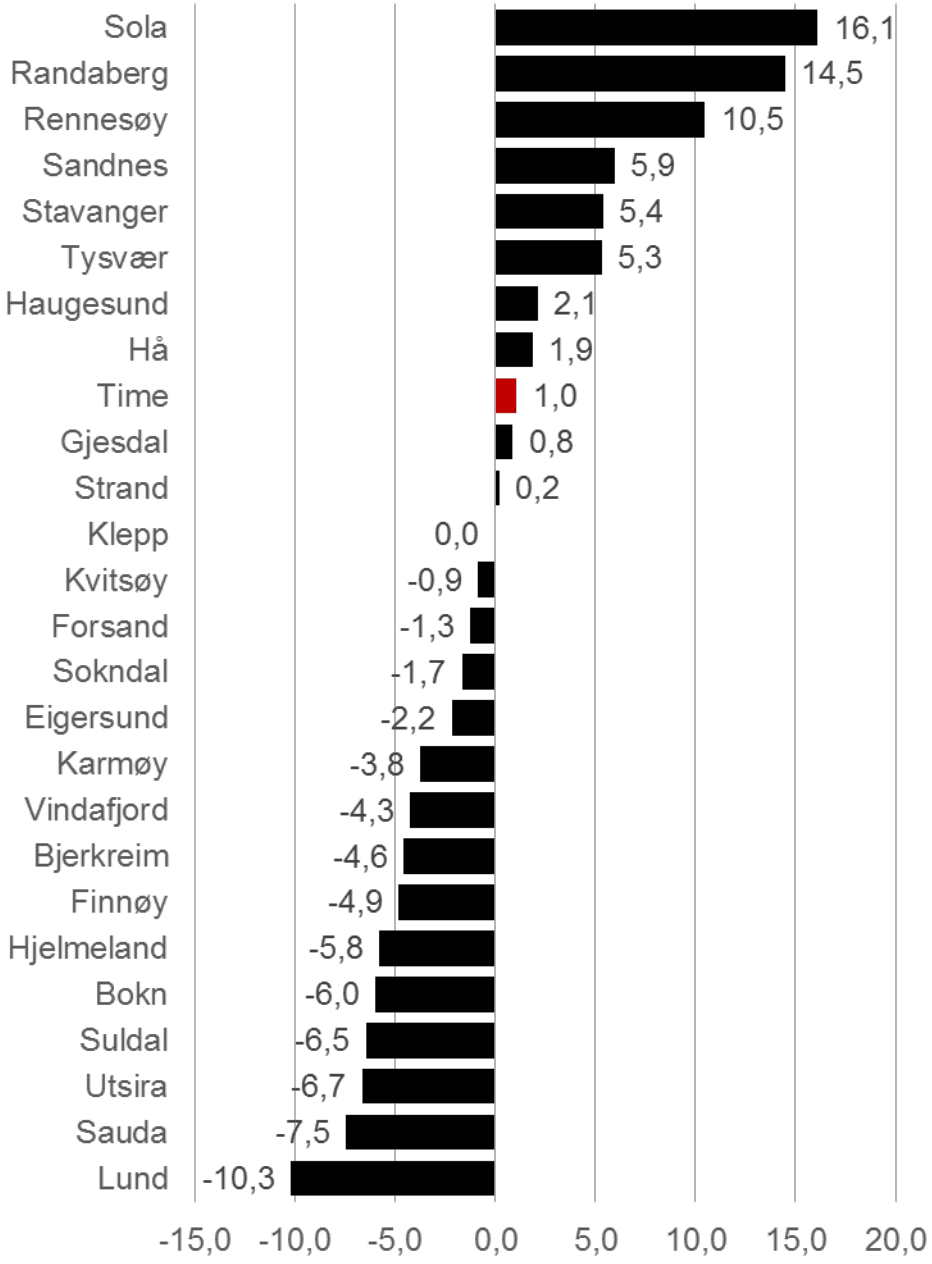

Samla strukturelle forhold for næringsutvikling for kommunene i Rogaland i perioden 2009-2014.

Næringslivet i Time har hatt litt flaks.

Næringslivet i Time har hatt litt flaks.

Men burde egentlig hatt sterkere vekst.

Næringsattraktiviteten i Time har vært under middels.

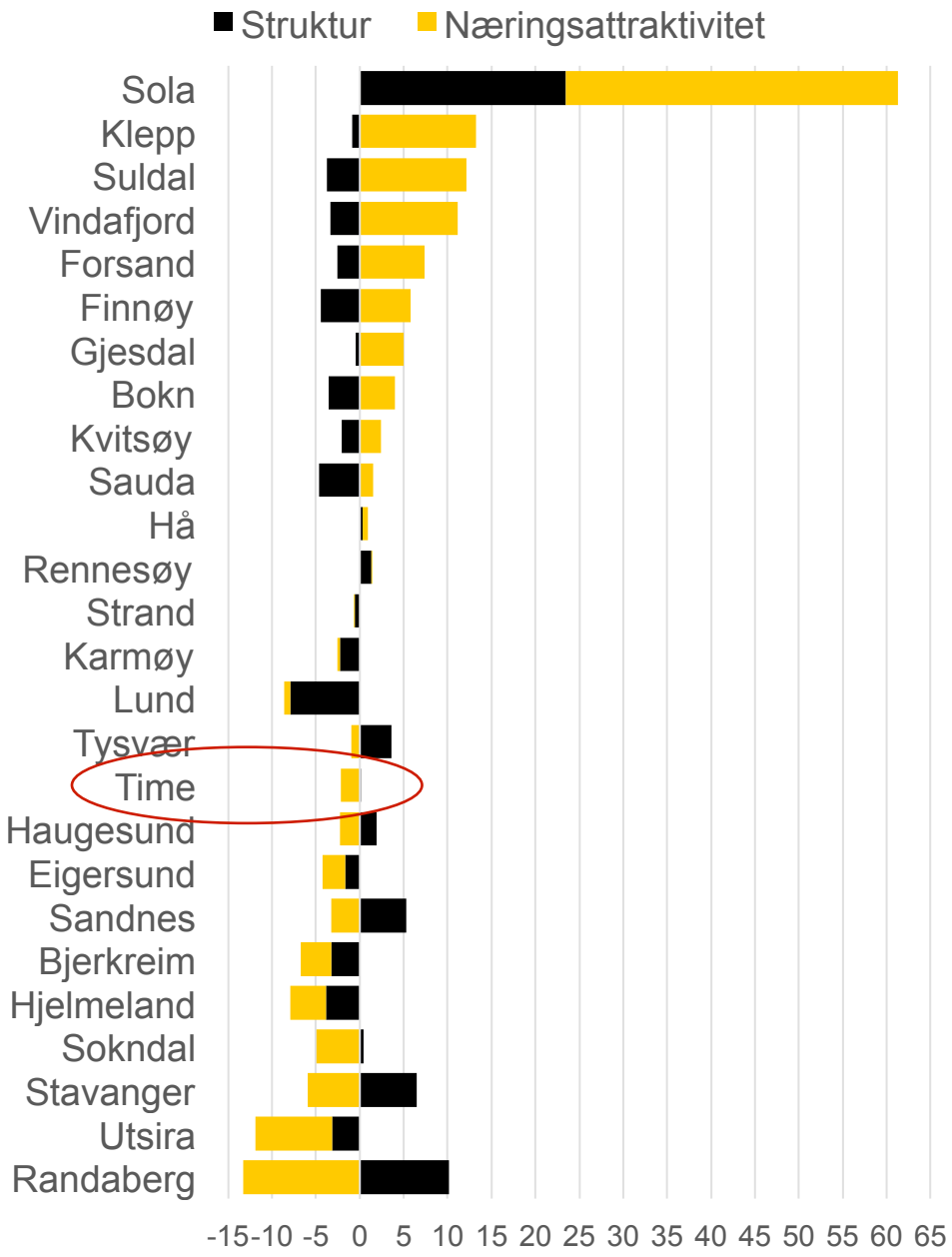

Samla næringsattraktivitet 2009-2014

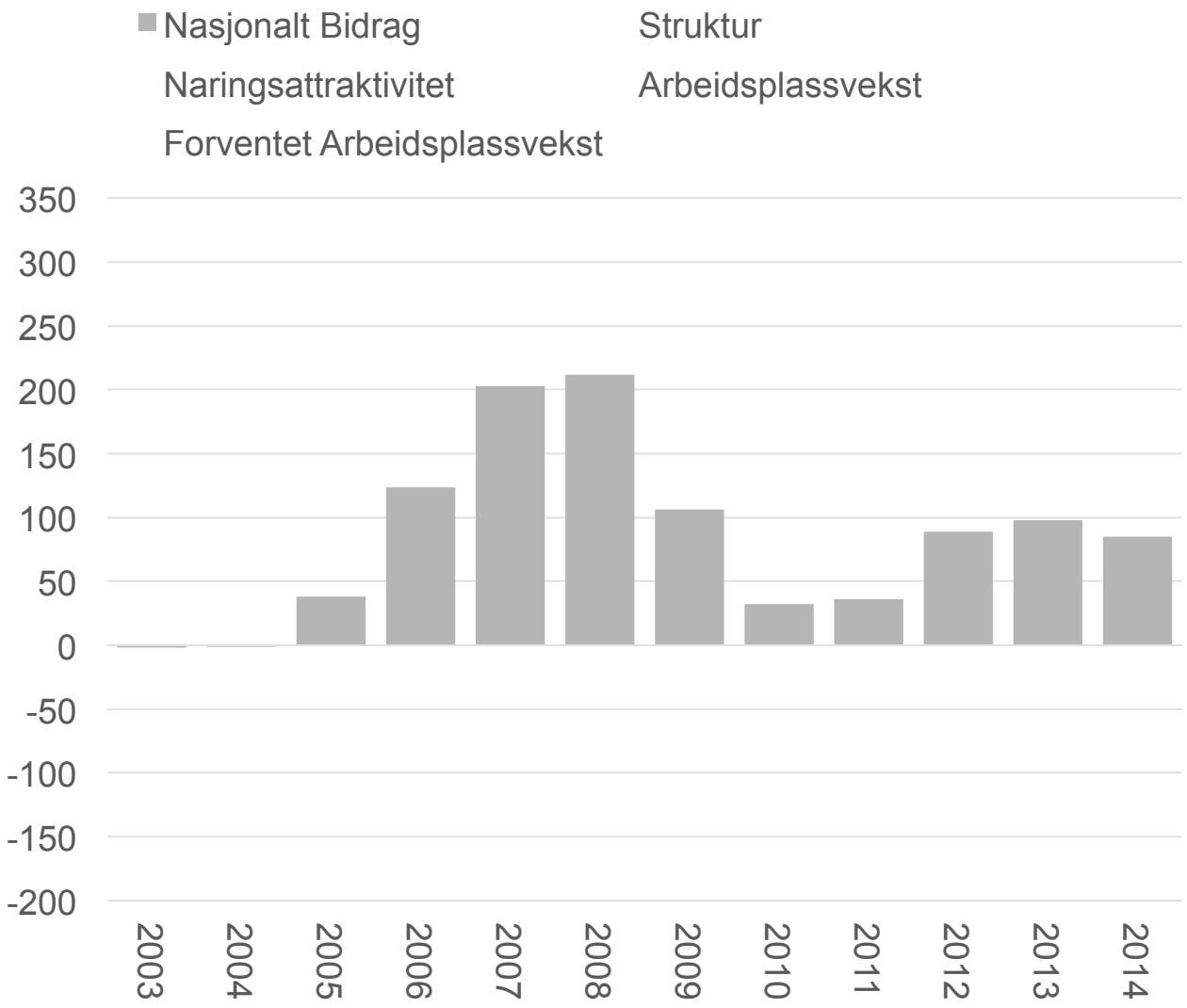

Nasjonale konjunkturer påvirker næringsliv i alle kommuner, også Time

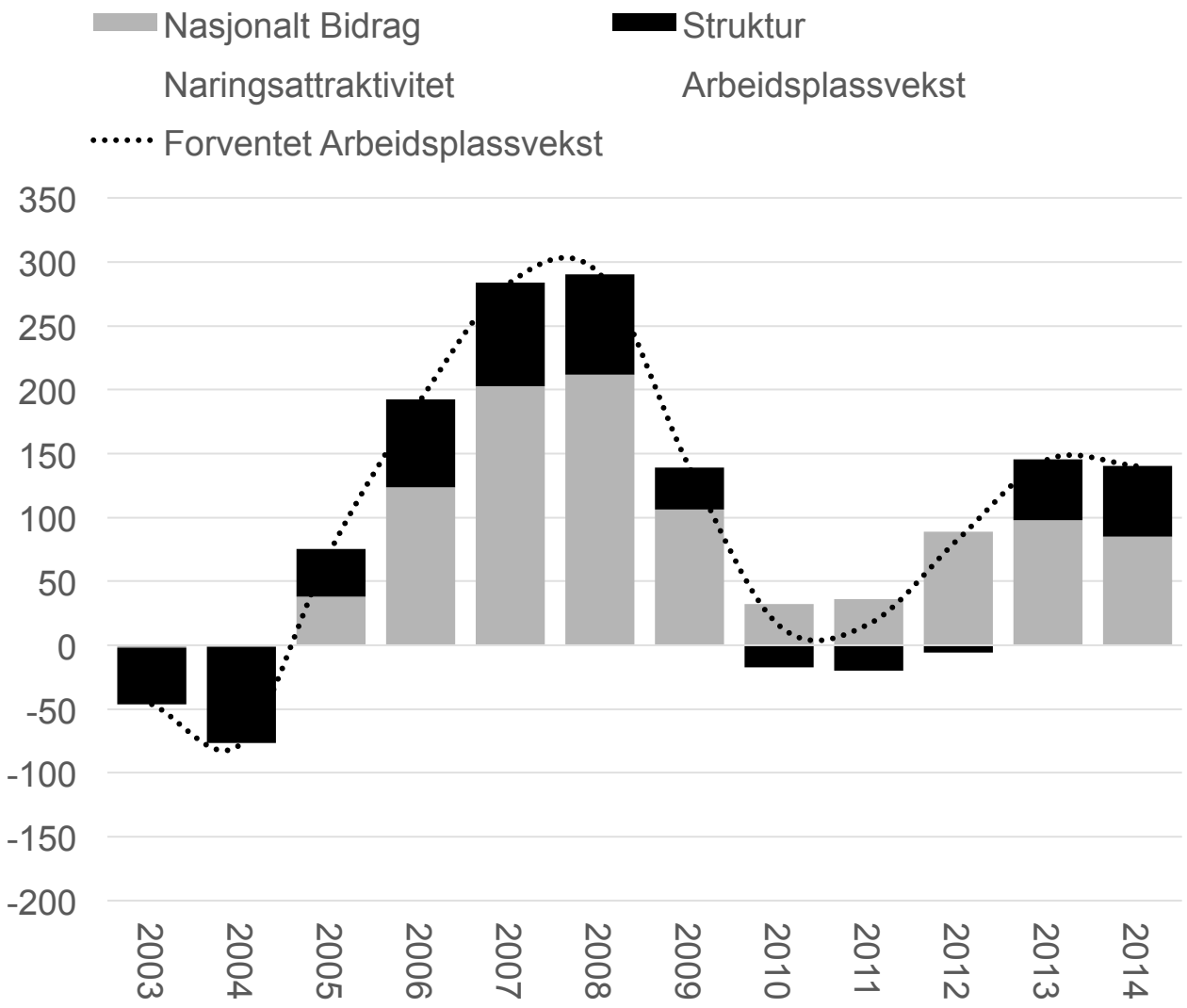

Bransjestrukturen i Time har vært gunstig i noen periode, ugunstig i andre

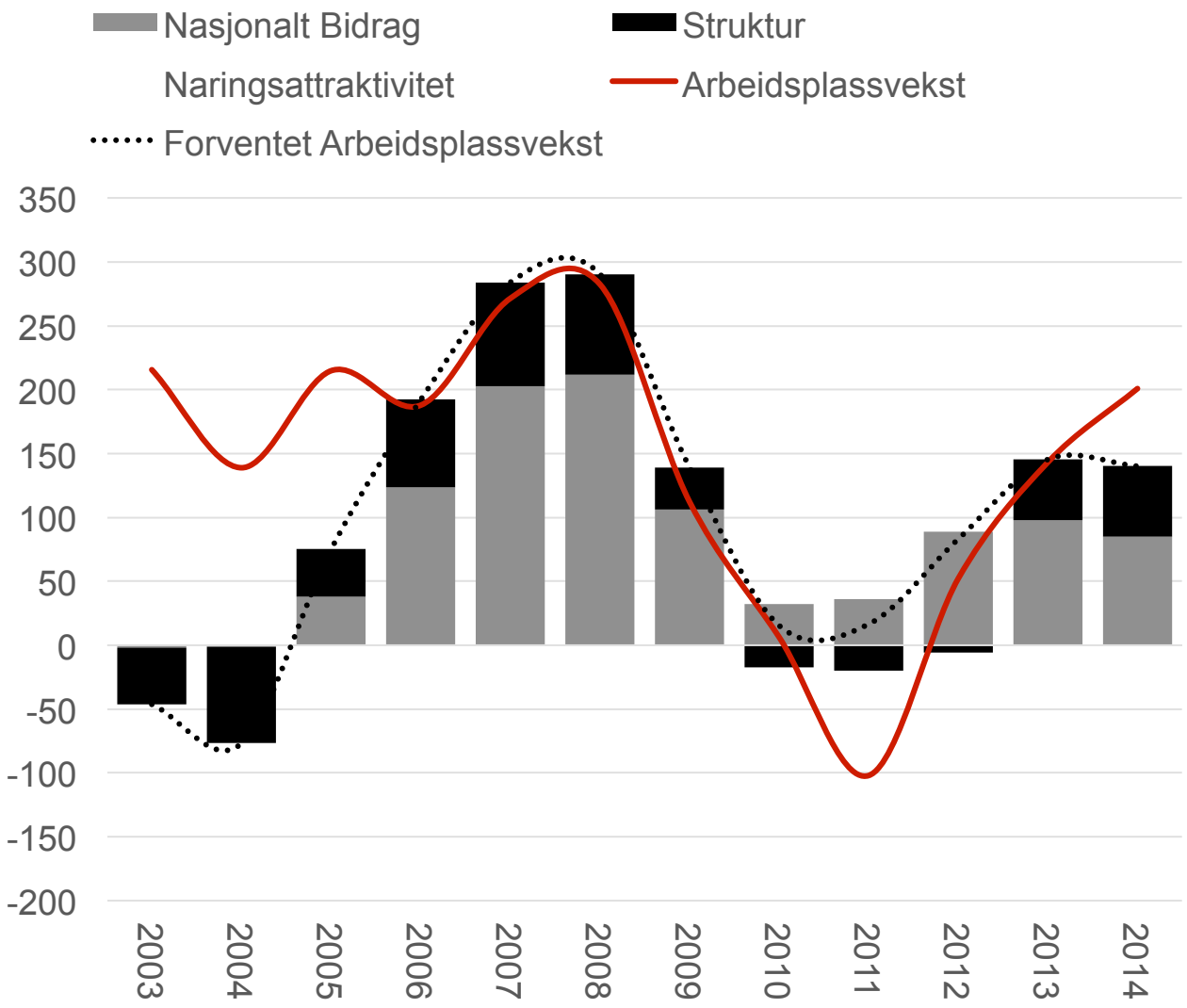

Arbeidsplassveksten i Time har i perioder avveket fra forventet

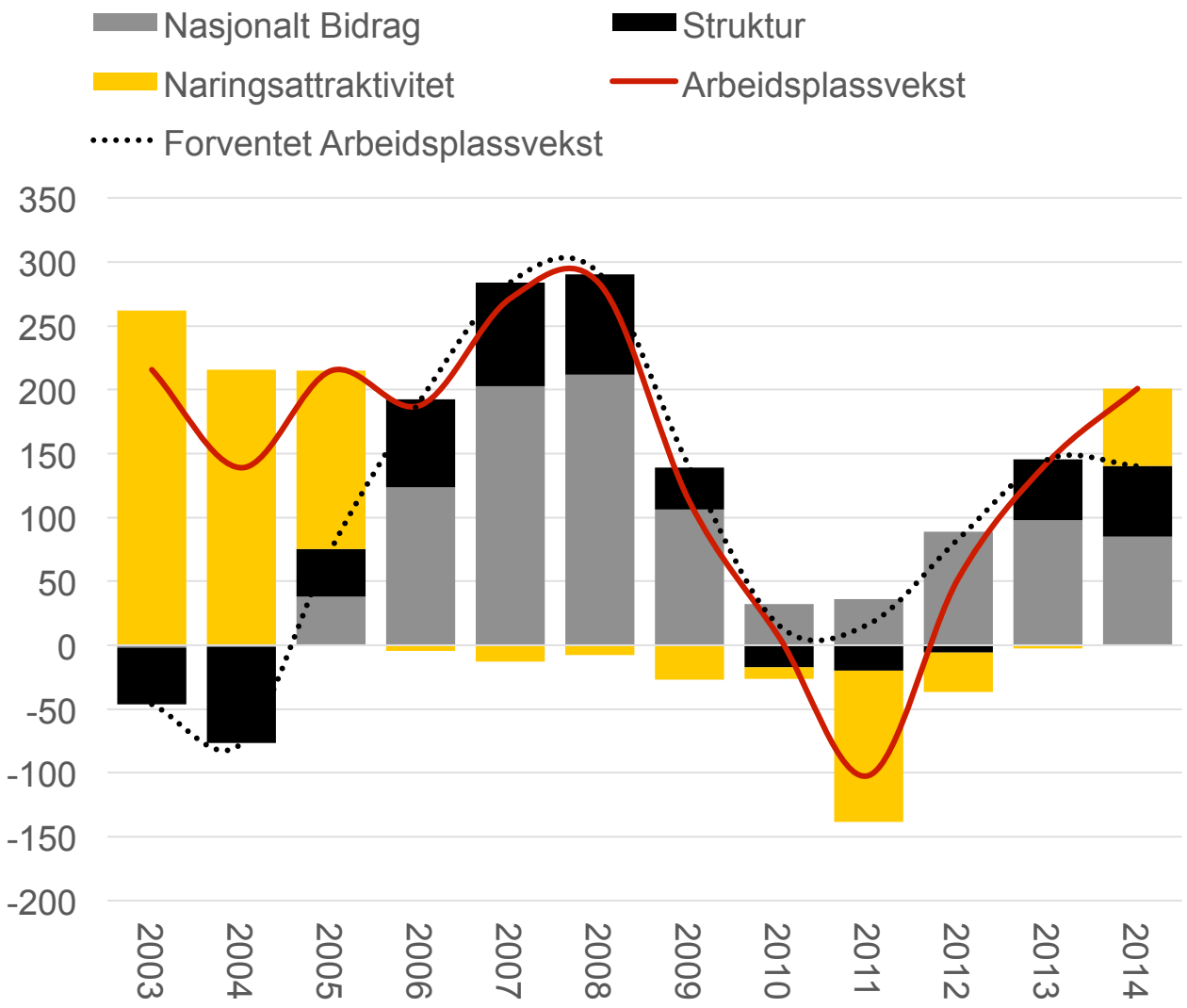

Næringsattraktiviteten var svært god fram til 2005, så svak fram til 2013, men har blitt god igjen i 2014.

Telemarksforsking

Er Time attraktiv som bosted?

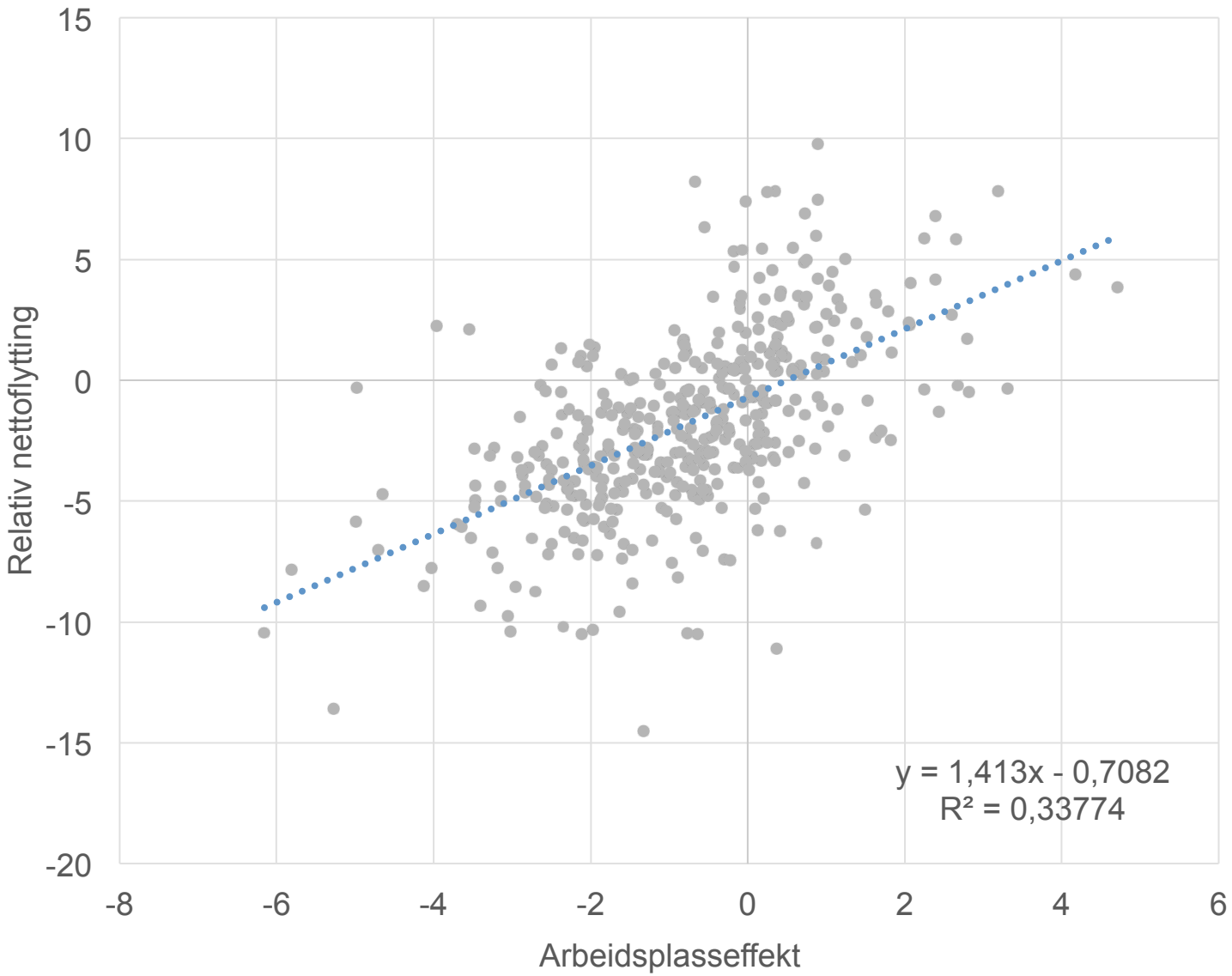

Sammenhengen mellom arbeidsplassvekst og nettoflytting 2009-2013

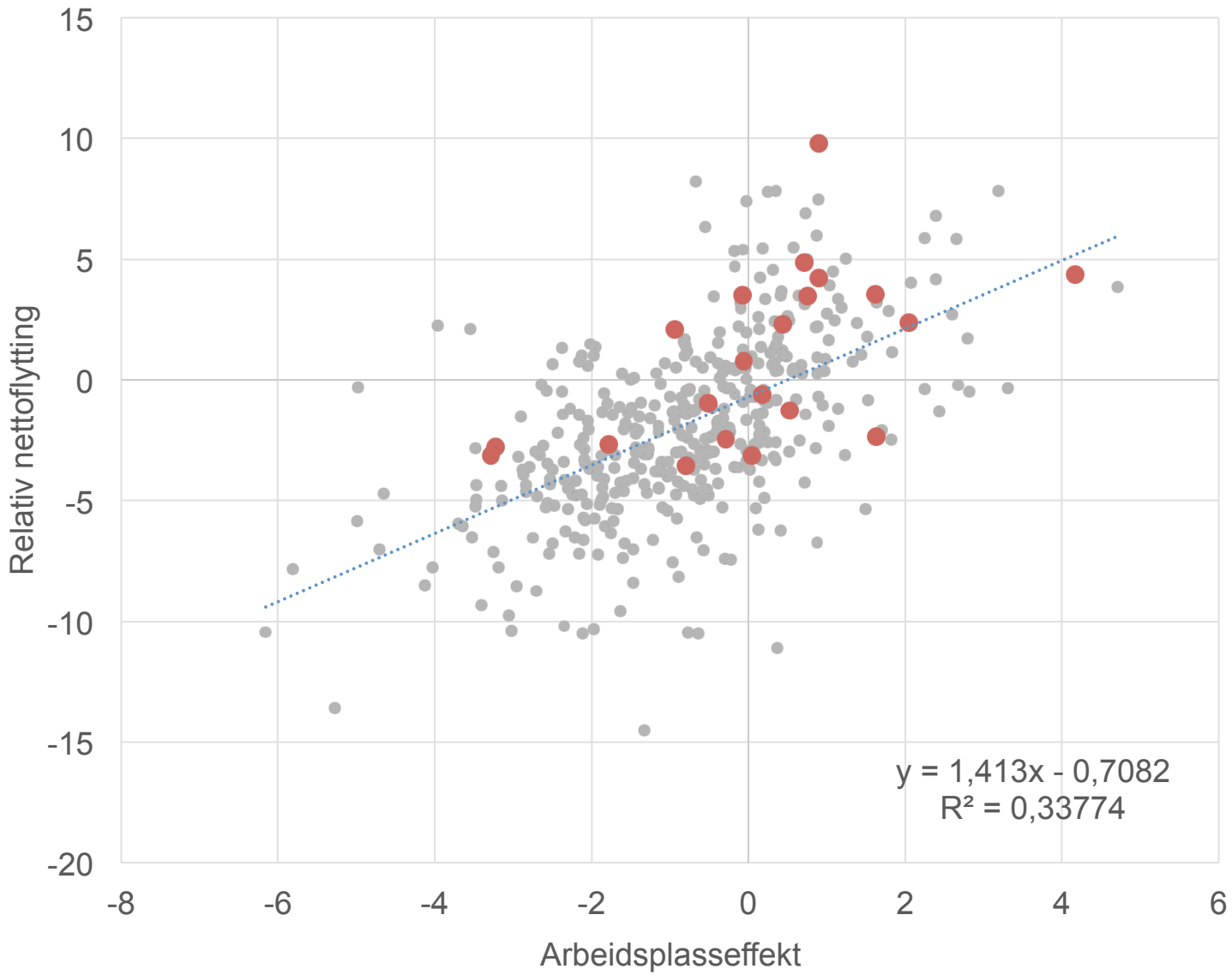

Noen kommuner i Rogaland har over normal innflytting
Andre har over normal utflytting

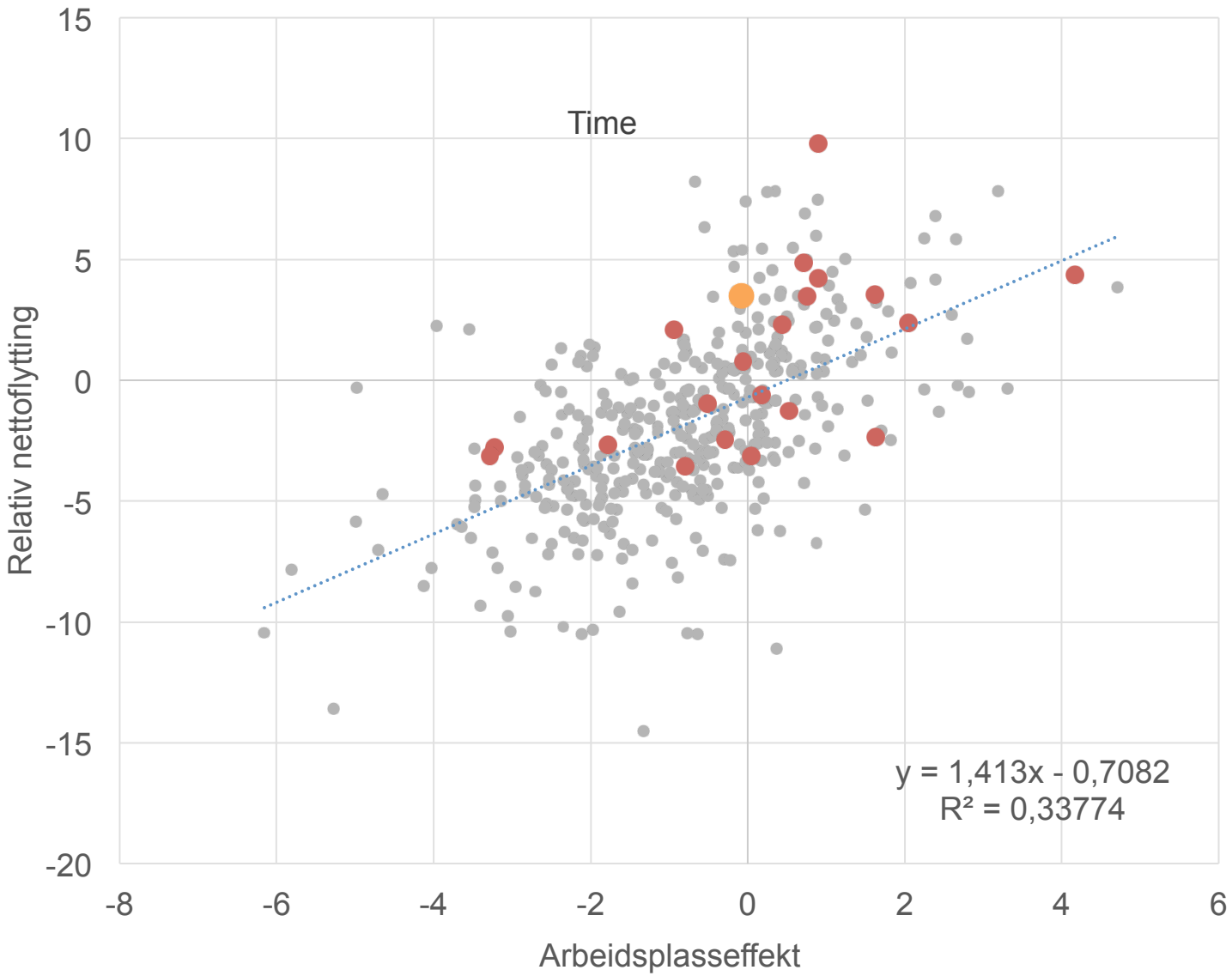
Time
y = 1,413x - 0,7082
R² = 0,33774
Relativ nettoflytting
Arbeidsplasseffekt
15
10
5
0
-5
-10
-15
-20
-8
-6
-4
-2
0
2
4
6

Time har hatt flaks.

Time er en stor kommune, som ligger inni et av de største og tettest integrerte arbeidsmarkedene i Norge. Samtidig har det vært sterk arbeidsplassvekst i de kommunene som en kan pendle til.

Bare ti kommuner i Norge har hatt mer flaks enn Time.

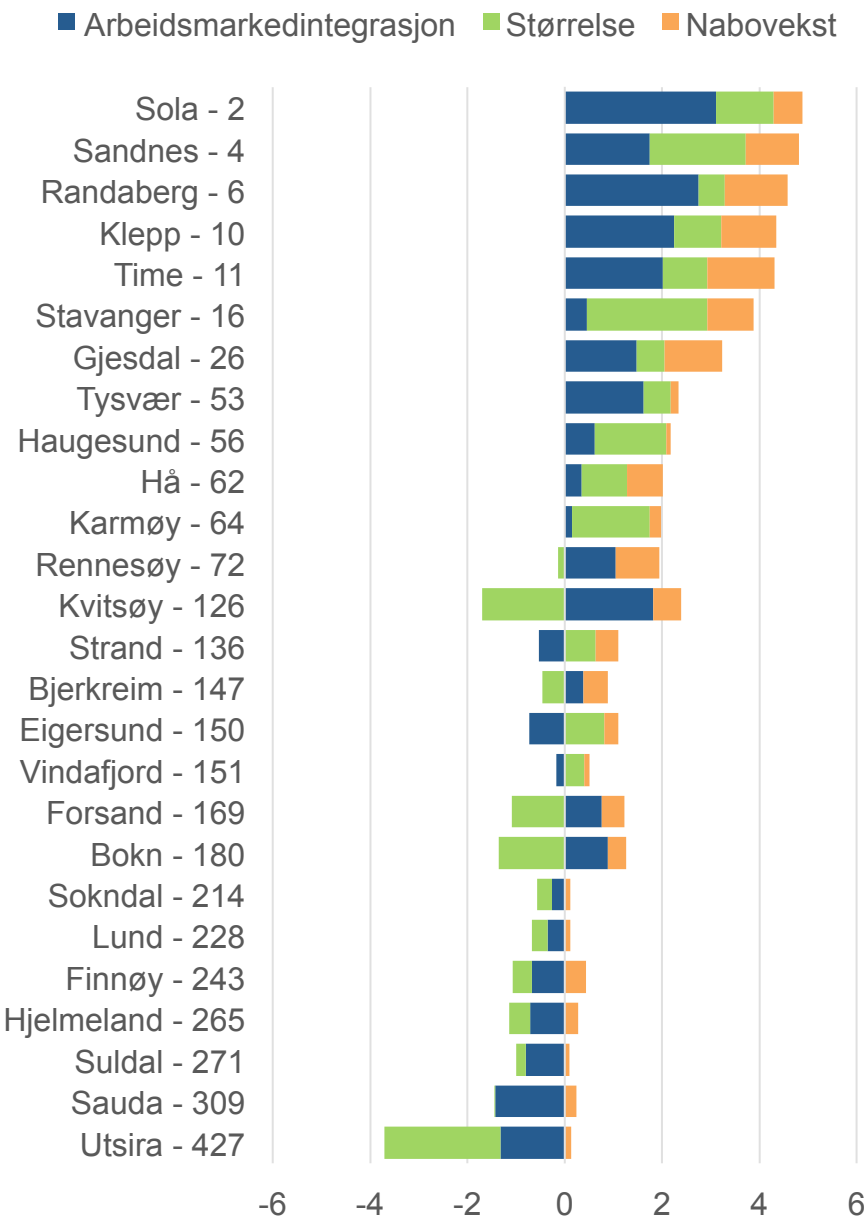

Effekten av de strukturelle flyttefaktorene på kommunenes nettoflytting 2009-2014. Rangering blant landets 428 kommuner.

Men Time har også vært attraktiv som bosted!

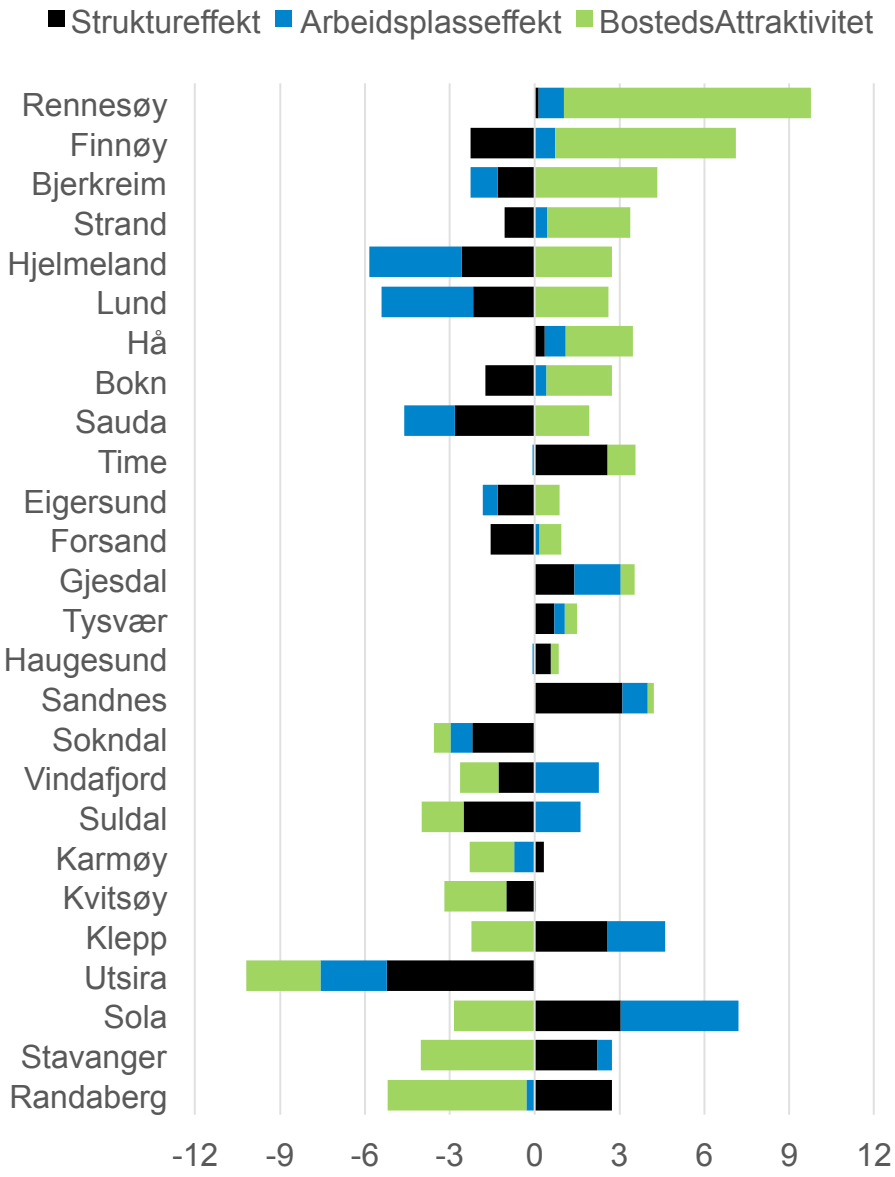

Bostedsattraktiviteten sammen med effekten av strukturelle flyttefaktorer og arbeidsplassutviklingen 2009-2014.

Bostedsattraktiviteten har forbedret seg sterkt de siste årene.

(men ser ut til å ha passert toppen)

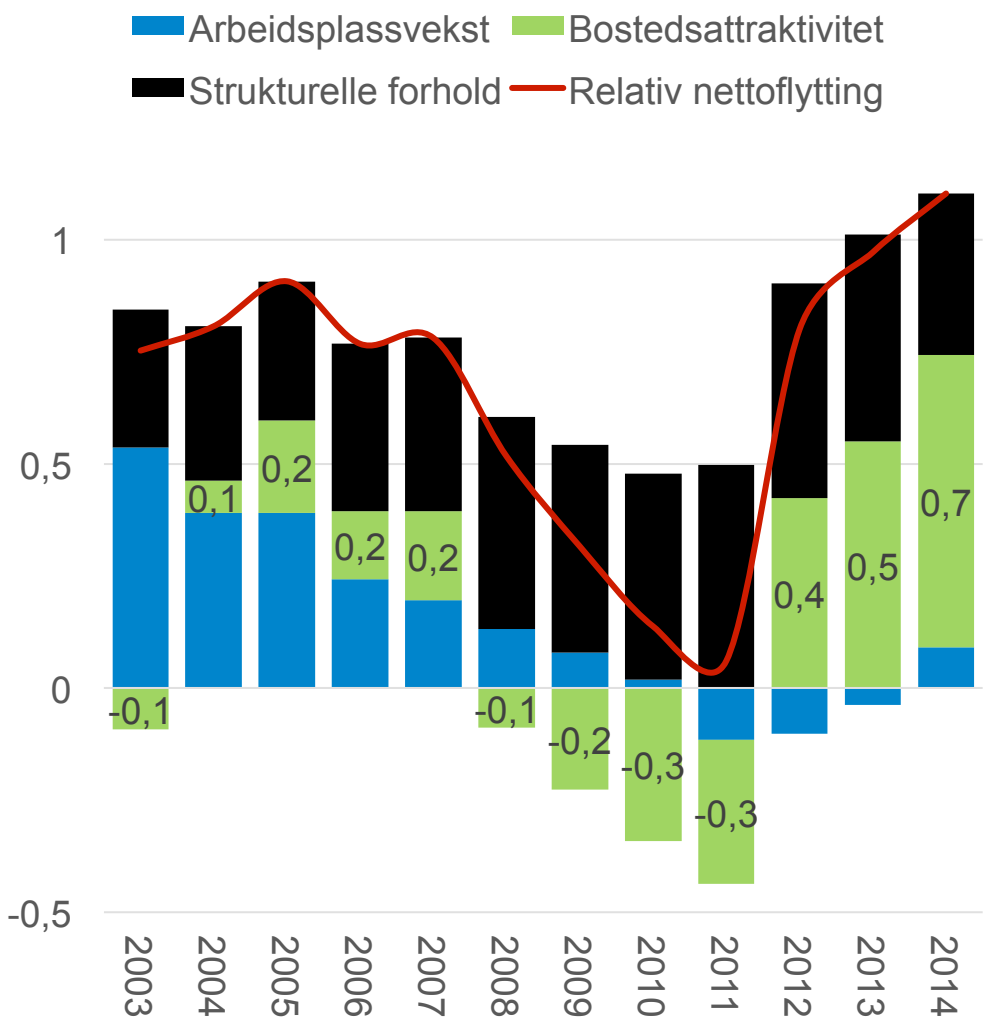

Drivkrefter for flyttingen. Tre års glidende gjennomsnitt.

Telemarksforsking

Hva er framtidsutsiktene?

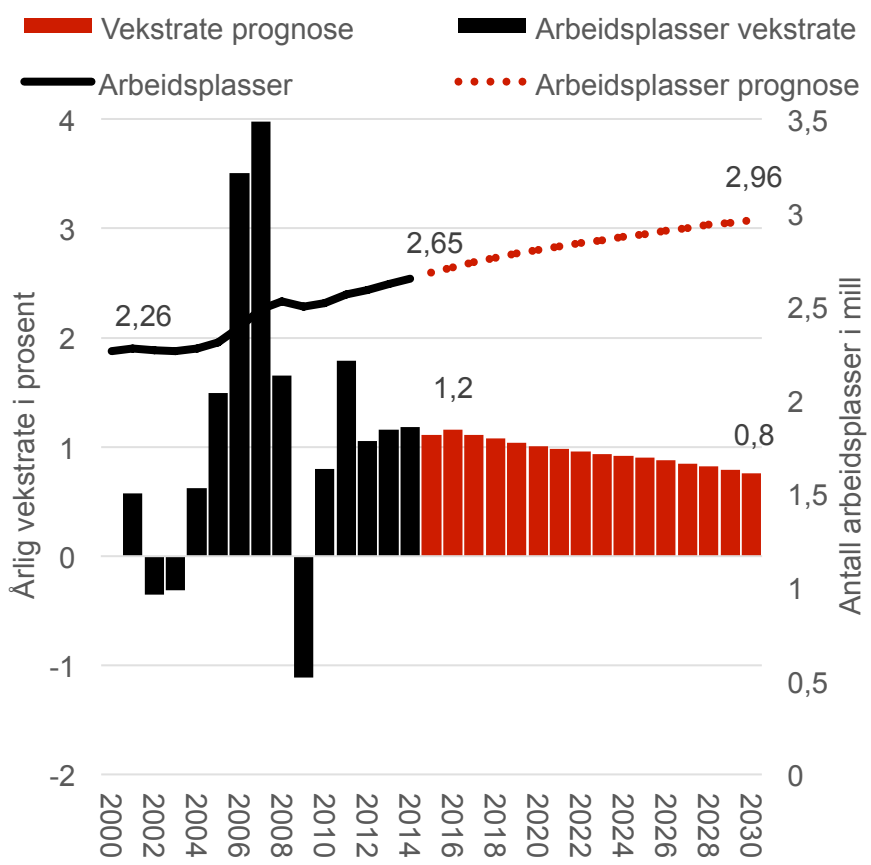

Norges vekst i befolkning og arbeidsplasser i scenariene

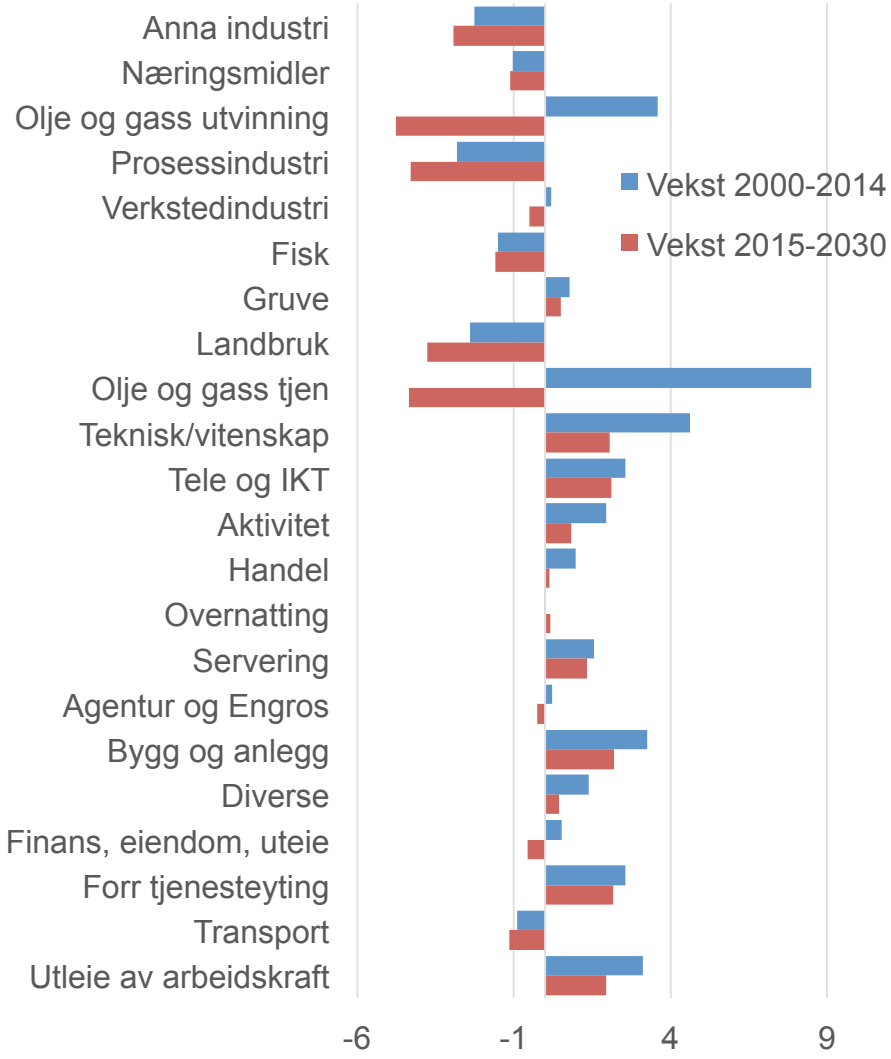

Utvikling i antall arbeidsplasser i ulike bransjer i scenariene

Arbeidsplassberegning
(Benevning i absolutte tall)
A = Arbeidsplasser
AV = Arbeidsplassvekst
Næring = {Basis, Besøk, Regional, Lokal+Kommune, Befolkning}
BV = Befolkningsvekst
b = Bransje, n = Næring
NB = Nasjonalt Bidrag
BE = Bransjeeffekt
BefE = Befolkningseffekt

$$A_i = \sum_{n \in \text{Næring}} A_{i,n}$$

$$A_{i,n} = A_{i-1,n} + AV_{i,n}$$

$$AV_{i,n} = NB_{i,n} + BE_{i,n} + BefE_{i,n} + Atrakk_{i,n}$$

$$Atrakk_{i,n} = [Atrakk_{i,n}]_{2009}^{2014} \times A_{i-1,b}$$

$$BefE_{i,n} = \sum_{b \in \text{Næring}} \beta_{1,b} \times \bar{BV}_{i-1} \times A_{i-1,b}$$

$$BE_{i,n} = \sum_{b \in \text{Næring}} (A_{i-1,b} \times V_{i,b,Norge}) - NB_{i,n}$$

$$NB_{i,n} = A_{i-1,n} \times V_{i,n,Norge}$$

$$\bar{BV}_{i-1} = BV_{i-1} - BV_{i-1,Norge}$$

$$BV_{i-1} = 100(F_i - F_{i-1})/F_{i-1}$$

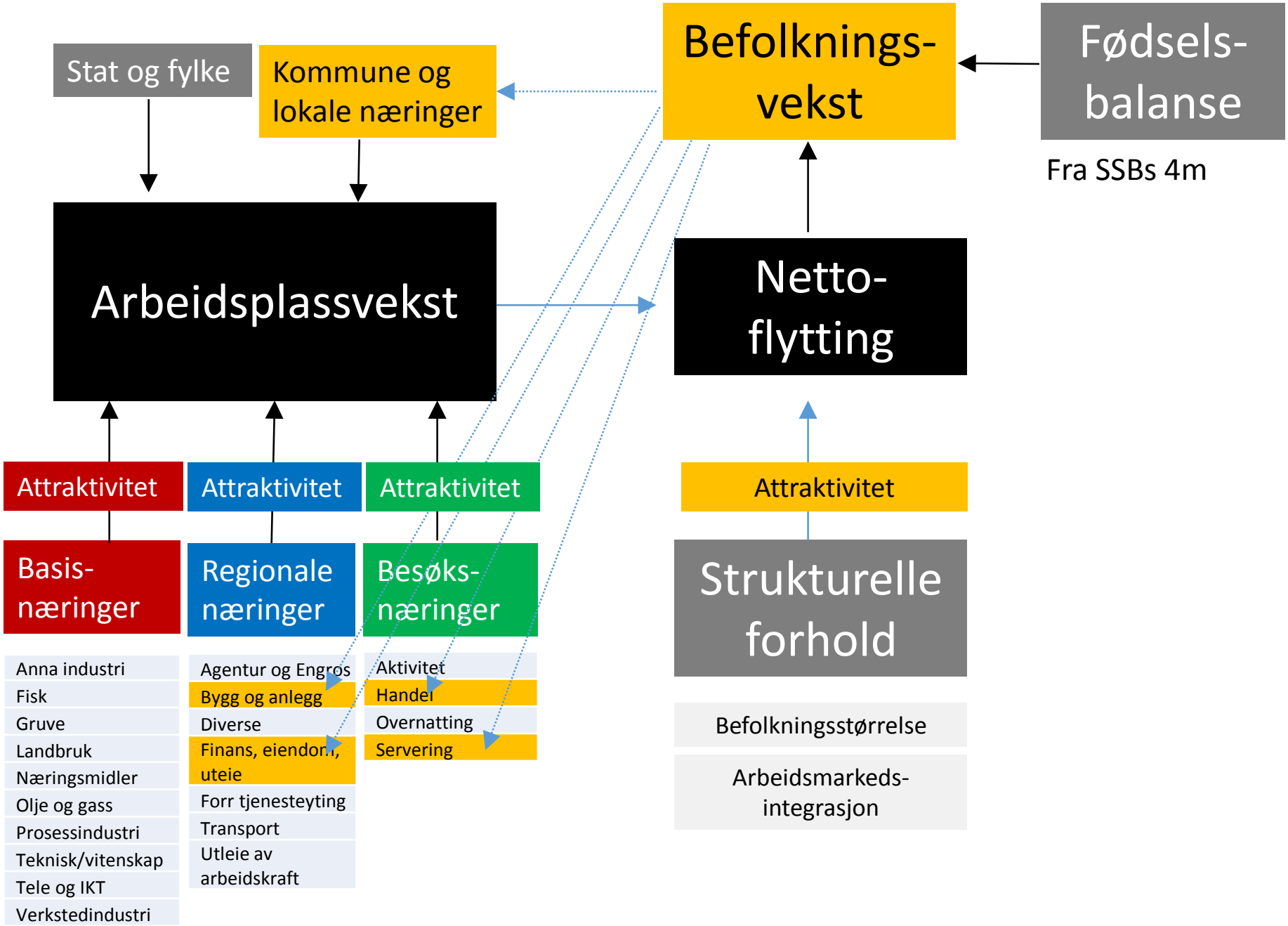
Stat og fylke
Kommune og lokale næringer
Befolknings-vekst
Fødsels-balanse
Fra SSBs 4m
Arbeidsplassvekst
Netto-flytting
Attraktivitet
Attraktivitet
Attraktivitet
Attraktivitet
Basis-næringer
Regionale næringer
Besøks-næringer
Strukturelle forhold
Anna industri
Fisk
Gruve
Landbruk
Næringsmidler
Olje og gass
Prosessindustri
Teknisk/vitenskap
Tele og IKT
Verkstedindustri
Agentur og Engros
Bygg og anlegg
Diverse
Finans, eiendom, uteie
Forr tjenesteyting
Transport
Utleie av arbeidskraft
Aktivitet
Handel
Overnatting
Servering
Befolkningsstørrelse
Arbeidsmarkeds-integrasjon

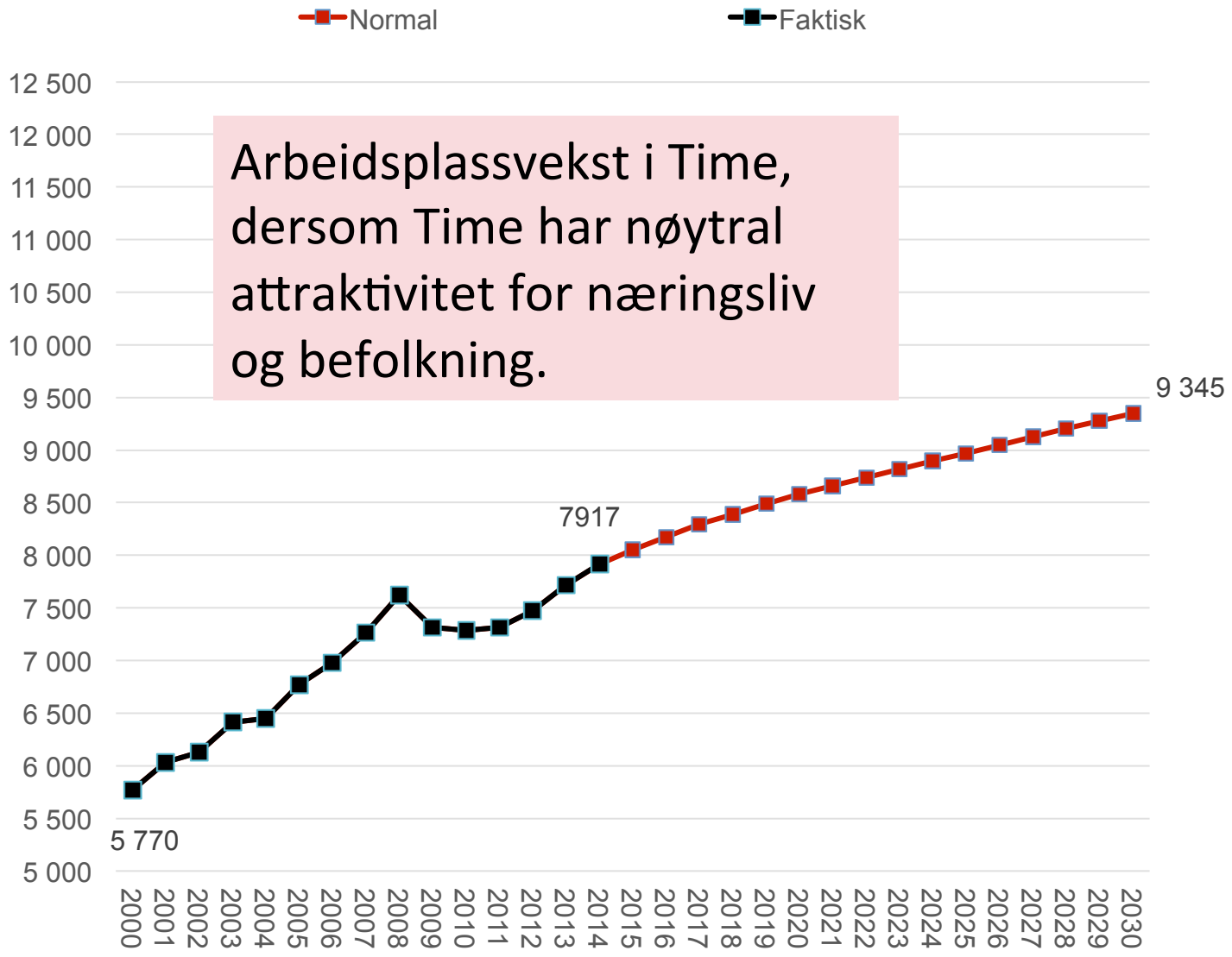

Arbeidsplassvekst i Time, dersom Time har nøytral attraktivitet for næringsliv og befolkning.

Scenarier for arbeidsplassvekst i Time fram til 2030.

Scenarier for arbeidsplassvekst i Time fram til 2030.

Scenarier for arbeidsplassvekst i Time fram til 2030.

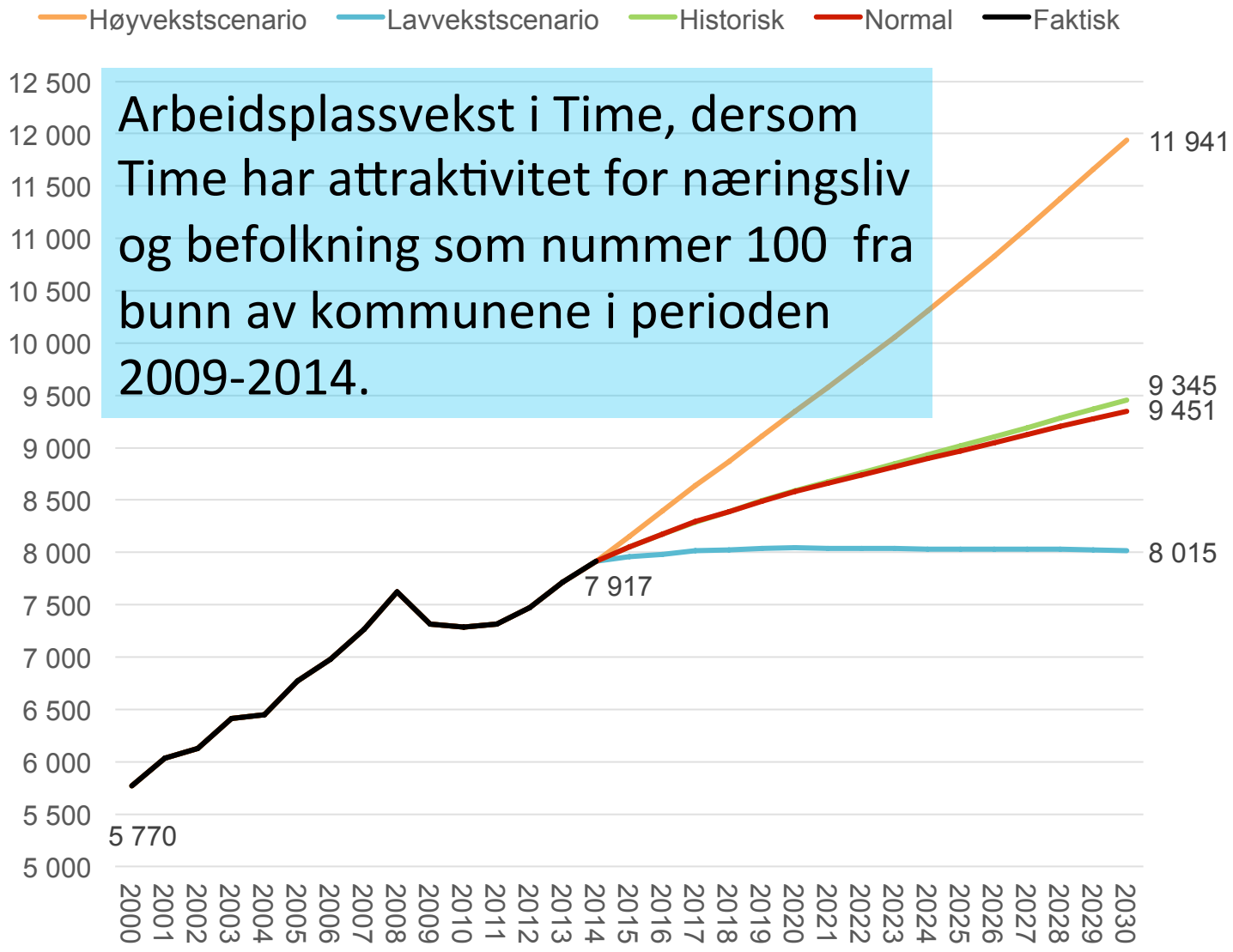

Scenarier for arbeidsplassvekst i Time fram til 2030.

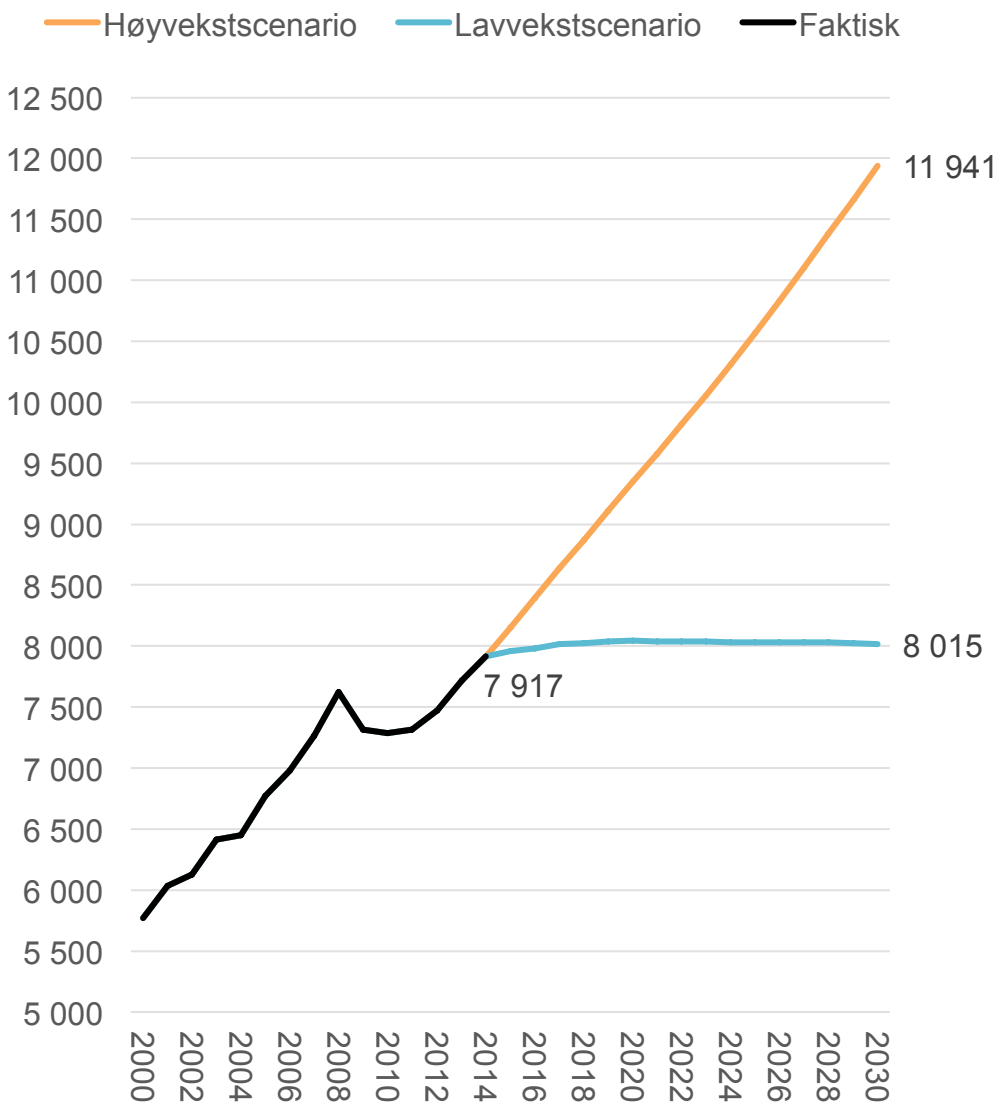

Her ligger Times eget handlingsrom.

Utfallet er bare avhengig at Times egen attraktivitet, ikke av strukturelle faktorer.

Scenarier for arbeidsplassvekst i Time fram til 2030.

Mulighetsrommet for befolkningsvekst i Time.

Kan vokse med 2000 innbyggere eller 7000 fram til 2030.

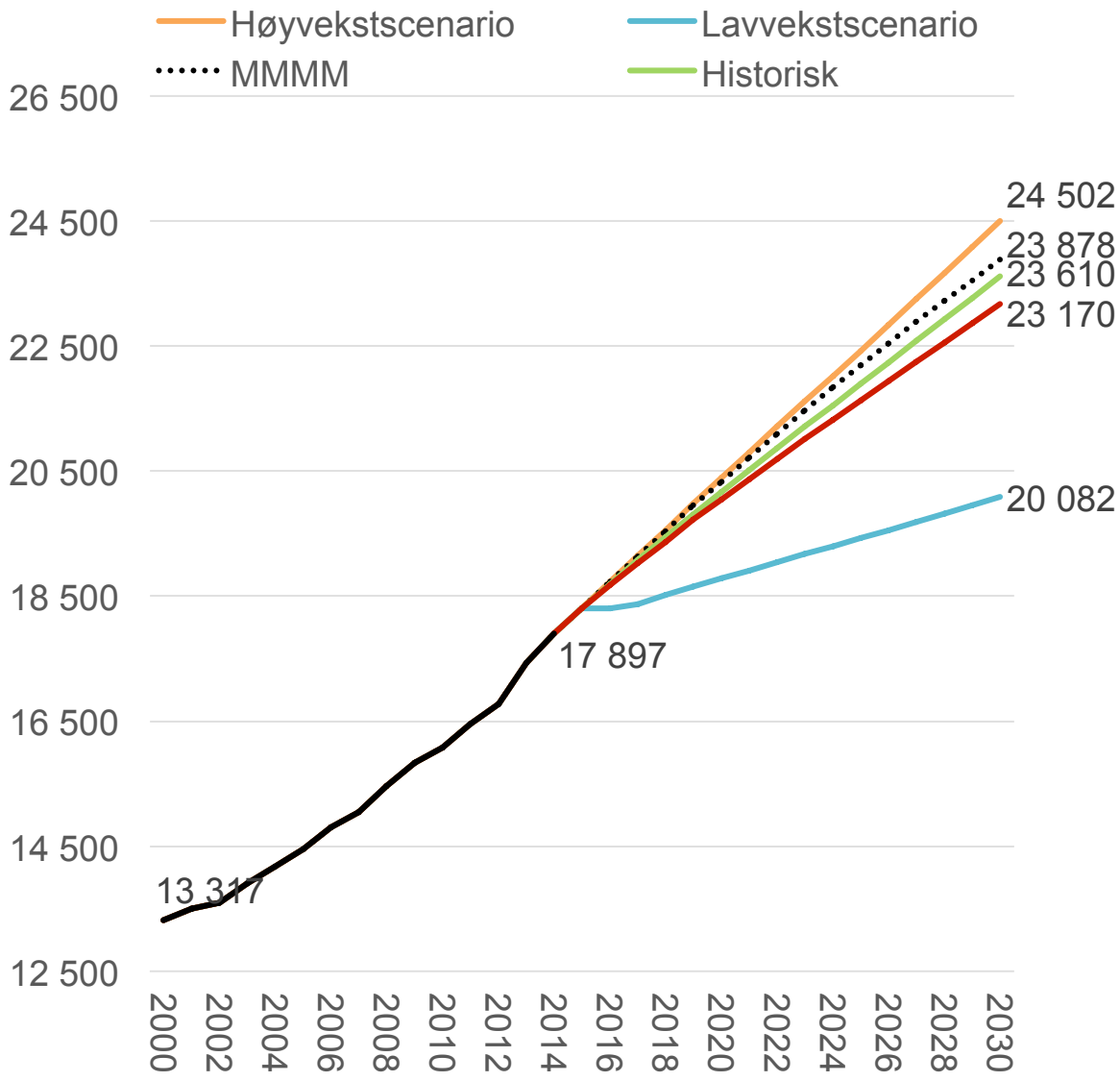

Befolkningsutvikling ved ulike scenarier for attraktivitet i Time fram til 2030.

Telemarksforsking

Hva skaper attraktivitet?

Det finnes mange faktorer som kan bety noe for attraktiviteten

Fire kategorier av attraktivitetsfaktorer

Omdømme		
Areal og bygninger	Ameniteter (Goder)	Identitet og stedlig kultur

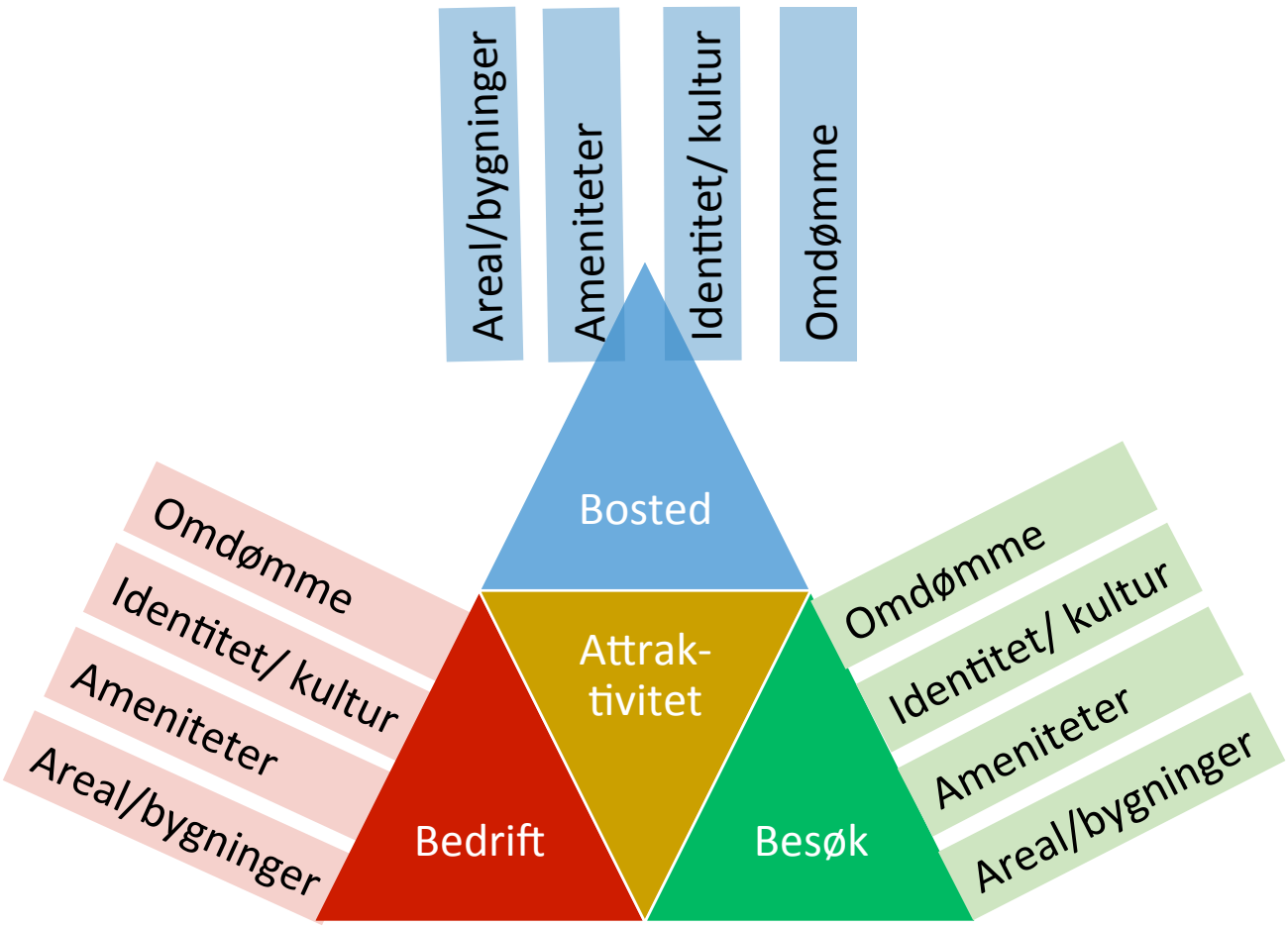

De fire kategoriene har ulikt innhold alt ettersom hvilken type attraktivitet det dreier seg om

Det finnes mange faktorer som kan bety noe for attraktiviteten

Fire kategorier av attraktivitetsfaktorer

Omdømme		
Areal og bygninger	Ameniteter (Goder)	Identitet og stedlig kultur

Nivå har tilsynelatende ingen effekt
Det er *endring* som påvirker attraktiviteten

Det finnes mange faktorer som kan bety noe for attraktiviteten

Omdømme

Areal og bygninger	Ameniteter (Goder)	Identitet og stedlig kultur

Samarbeids- og endringskultur

Og da blir stedets evne til endring nøkkelfaktoren

Telemarksforsking

Takk for meg!

Knut Vareide